

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XVIII. évfolyam 4. szám

BUDAPEST

2009. július-augusztus

ÁLDOTT AZ ISTEN ÉRTE!

„KENYÉRSZEGŐ”

*Kis „Kenyérszegő”, amint csendben nézlek,
Mozdulatod drága üzenet.
Talán magáról mintázott művészed:
Szeget ő is a szépség-kenyeret.*

*„Kenyérszegő”, ma milliók éheznek.
Az éltető kenyeret éheznek,
S kenyerét békességnek, szeretetnek.
Mondd, ki szeg kenyeret nekik?*

*„Kenyérszegő”, az élet Kenyere,
Jézus Krisztus, ma is közöttünk jár,
S éhező szívek élete lehetne...
De Ő is új kenyérszegőkre vár.*

*Mozdulatod hangtalan üzenet.
De jó volna kenyérszegőnek lenni.
Búzakenyeret, életkenyeret
Éhezők asztalára odatenni!*

Türmezei Erzsébet

*Bibliáról, imáról,
gyülekezetről
(12. oldal)*

*Kárpátmedencei
presbiteri híradó
(16–19. oldal)*

Presbiteri rendszerű-e a magyar református egyház?

Dr. Révész Imre, Debrecen püspöke (1889–1967) – az utolsó nagy református egyházjogász – adta ezt a provokatív címet 1935-ben elmondott és ugyanazon évben a Theológiai Szemlében megjelent előadásának. Úgy tűnik, a kérdés akkor is aktuális volt, manapság pedig aktuálisabb, mint valaha a Sztálin-Zsdanov által 1945 utánra a „népi demokráciák” rendjére kitalált „demokratikus centralizmus” félszázados regnálása után.

Révész Imre püspök előadásában mintegy két tucat alkalommal említi a kálvini „presbiter-zsinati” alkotmányt. Már az ő korában is különböző behatásokra „zsinat-presbiteri” egyházalkotmányról beszéltek. A mai ember első kérdése: „a kettő nem ugyanaz?” Ezt feszegetni nem szőrszálhasogatás? Tovább gondolkodva azonban rájön arra, hogy a kettő között „ég és föld” a különbség. A sorrendváltoztatás által, valamit a feje tetejére állítottak. (Éppen olyan ez, mintha azt mondjuk: az apa hasonlít a fiára, holott a gyermek születését, neveltetését, genetikai állományát, még a hanghordozását is szüleitől örökölte. A presbitérium előbb volt, mint a zsinat!)

A kálvini „Ordonnances ecclesiastique” egyházalkotmány Genf városállamában 12 tagú presbitériumot szervezett a már meglévő 25 tagú polgári Kistanács és a 200 tagú Nagytanács mellé. Ez az egyházalkotmány sem zsinatot, sem püspöki intézményt, sem esperesi tisztséget nem ismer. Ezek későbbi történelmi alakulatok.

A 12 tagú presbitérium bibliai eredetű. Az éppen szabadságát visszanyert Izrael 12 törzse 6–6 presbitert kapott a honfoglalás kemény próbatételeinek megoldására.

Genf városállama kisebb volt. A tizenkettes számmal azonban üdvtörténeti hagyományokat folytattak. Hiszen teokráciát akartak megvalósítani!

A 12 tagú presbitérium állott igehirdetőkből (lelkipásztorok), doktorokból (hit tudósok), presbiterekből (polgárok), és diakónusokból (szegények gondját viselő). Az egyetemes papság alapelve érvényesült. Szakítottak a római katolikus értelemben vett klerikális renddel. (Nem volt papi, még papibb, legpapibb privilegizált rend.) Mindenki minisztériumot (szolgálatot) töltött be. Pontosan körülhatárolt teendője volt. Kálvin és igehirdető társai naponként és minden közügyben az igével szolgáltak. A presbiterek a nép ügyeit intézték. A diakónusok pedig szeretetszolgálatot gyakoroltak.

A presbitérium nemcsak azzal foglalkozott, hogy mi a templomi rend. Amikor nemzetközi gazdasági válság volt (Már akkor is!) Kálvin és a presbitérium javaslatára a polgári Nagytanács posztó és bársonykészítő manufaktúrákat létesített. Sőt, Párizsból órasmestert fogadtak, hogy tanítsa meg a genfiakat órákészítésre. (A genfi óra ma is világmárka!)

A világtörténelem során négy államszerkezeti forma alakult ki: 1. hierarchikus (papi uralom) pl. Egyiptomban, Mezopo-

Presbiteri rendszerű-e a magyar református egyház?

támiában. 2. Arisztokratikus (a vérségi előkelők örökletes rendje) pl. a korai görög városállamok. 3. Plutokrata (vagyonalapú) pl. Fönícia. 4. Demokrata (Népuralom) pl. az athéni demokrácia rövid korszaka. Miután a kor legkiválóbb emberét, Szókratészt 252:249 arányban halálra ítélték, megbukott. Mindegyik a maga által létrehozott problémák tengerébe fulladt. Jézus Krisztus által elevenedett újjá az ezer évvel korábban Izráel által megtagadott teokrácia. („Legyünk olyanok, mint a többi nép”) Isten „Szó-tér”-t (mentő szabadítót) adott a világnak. S ettől fogva a kérdés: Kicsoda a „Küriosz”? Jézus a Krisztus, vagy a mindenkori ügyeletes világi hatalom?

Révész Imre

A Római Birodalom bukásával a római pápa vindikálta magának a „Pontifex maximus” hagyományos pogány rangját és méltóságát. Isteni „Augusztusz”-nak nem merte magát tartatni. Megelégedett a második hellyel. Az egész késő ókor és középkor az egyházi és világi hatalom párharcával telt el. Kié a valóságos hatalom? Az egyéneket, uralkodókat, városokat és államokat az inkvizíció által zsaroló pápai hatalommal szemben, Kálvin János létrehozta a genfi teokráciát. Soli Deo Gloria Egyedül Isten az Úr! Az Ő törvénye és akarata abszolút hatalom. Kálvin János világtörténelmi jelentőségű változási tervet végzett! Jézus Krisztus megváltó áldozata nyomán a Szentírás alapján igenis lehetséges a krisztusi-keresztény társadalom!

Az ő 59 hatalmas főlíó kötetben leírt rendszerét – amit sok ezer személyes levele alkalmaz országokra és egyénekre – tükrözi a Heidelbergi Káté híres 54 kérdése és felelete: „Mit hiszel a közönséges (egyetemes) keresztény anyaszentegyházról? – Hiszem, hogy Isten Fia a világ kezdetétől fogva annak végéig az egész emberi nemzetségből Szentlelke és igéje által az igaz hit egységében magának egy kiválasztott gyülekezetet gyűjt egybe, azt oltalmazza és megőrzi.

És hiszem, hogy annak én is élő tagja vagyok, és örökké az is maradok” E megfogalmazás Kálvin jóváhagyásával válasz a tridenti zsinat átkaira. A történelem azonban – mint megannyiszor – ismételte önmagát. A reformátusoknál is a hierarchikus rendszer helyére belopakodott az episzkopalizmus. Az arisztokratikus rendet felváltotta a konzisztoriális. A plutokráciát a különböző kegyúri rendszerek. A demokrácia pedig kongregationalista képletekben jelentkezett.

Révész Imre nagy jelentőségű előadásából kiderül, hogy a magyar szabadságharc utáni polgári liberalizmusból egy hibrid reformátusság jött létre. (Egyszerűen szólva ez olyan, mint egy összeolvadt vegyes fagyalt.) 10 évvel az előadás után Sztálin és Zsdánov a kelet-európai „népi demokráciák” részére megfogalmazta a „demokratikus centralizmus” elvét. Aki a kommunizmus rémségeit végigélte az tudja, hogy mi a zsarnokság! Először becsempészték ügynökeiket az egyházba, hogy azután belülről – a jog látszatát keltve – sok száz hitvalló lelkész és több ezer hitvalló hívő egzisztenciája árán semmisítsék meg az egyházat. Kiss Roland, a kommunizmus együttműködő szociáldemokrata konventi elnök méltatlan szavazása: „Jézus Krisztus volt az első kommunista...” A „demokratikus centralizmus” az egyházban a kommunizmus oszló hullája. (V. ö. Molnár János félezer oldalas kiadványát: „Szigorúan ellenőrzött evangélium”)

P. V.

Az Ige körül
A magyar református szövet

A debreceni Alkotmányozó Zsinat kapcsán ragadott meg a gondolat, hogy milyen csodálatos ajándéka és lehetősége ez Istennek, hogy az egész magyarlakta Kárpátmedencére kiterjedő hálózattal rendelkezik a most ismét egyesülő Magyar Református Egyház. Szétszabdalt és pártoskodással megosztott nemzetünkben ez egy olyan szövet, amely Krisztusban egybeköti a Kárpátok kis falvaiban, vagy az Alföldön, a Dunántúlon, illetve a Délvidéken, Felvidéken élő református magyarokat. Vihet utunk bármerre, a parókián, a gondnoknál vagy egy-egy református családnál, testvérekre találhatunk.

Bezárkózó világunkban foszlik, gyengül ez a szövet. Azt hiszem, egyáltalán gondolatunkban sincs – és ezért nem is élünk a lehetőséggel – hogy ha valahol megfordulunk, bekopogtassunk a parókiára vagy keressük a református családokat, csak egy Áldás, Békesség! – vagy Békesség Istentől! – köszöntésre. Esetleg, ha készülnünk is ilyen találkozásokra, akkor egy-két igés lap, könyvjelző, templomunk fényképe, vagy ha van, a gyülekezeti újságunk egy példánya jó, ha tarsolyunkban van, és köszöntésünkkel együtt így kedves ajándékot is hagyhatunk. Megerősítő és történelmi sebeket gyógyító simogatás az ilyen egyperces köszöntés. Talán nevünket sem kell említenünk, nem kell belőle tartós kapcsolatot építeni – bár az sem baj, ha folytatása is van – de a szentek közösségét erősíti minden ilyen látogatás.

Keresem magamban az okokat, hogy miért is idegenkedek mégis?

– Sietek. De hisz más dolgokkal több időt is eltöltök, mégsem jut eszembe, hogy sietős az utam. És nem is mindig sietek.

– Mit szólnak hozzá?... Ha nem próbálom ki, sosem fogom megtudni.

– Szégyellem megvallani idegenek előtt, hogy református keresztény vagyok. Az Úr Jézus azt mondta, hogy akkor Ő is szégyellni fog engem – azt pedig legkevésbé sem kívánom magamnak.

– Nem akarok alkalmatlankodni. Ki fog derülni, hogy legtöbbször nem alkalmatlan egy rövid köszöntés... és ha mégis... akkor Jézus azt tanácsolja, hogy menjek tovább (talán még a port sem kell leverni lábamról).

Bizony elgondolkodtam: a mennyben egy örökkévalóságban keresztül készülök együtt lenni Isten megváltott népével! Nincs okom idegenkedni tőle, hogy már e földi életben megszólítsuk egymást. Vagy ott is köszönés nélkül megyünk majd el egymás mellett?

Ez is misszió! Olyan, amiben mindannyian tudunk szolgálni, és Isten országa épül.

Dr. Viczián Miklós

NEHÉZ KÉRDÉSEK (IV.)

Előre vagy hátra?

Nehéz kérdéseink között most azon gondolkozunk el, hogy

ELŐRE VAGY HÁTRA

tekintünk. A minket körülvevő nehéz világból szeretünk hátratekinteni. Vagy azért, hogy vigasztaljuk magunkat: mennyivel jobb volt fiatalabb korunkban, mennyivel jobb volt mikor még állásunk volt, egészségesek voltunk, egy más, számunkra kedvezőbb történelmi korban éltünk. Felelevenítjük történelmünk szép korszakait. Mivel nemzetünk a legpanaszkodóbb nemzet egész Európában, szomorúan, felháborodottan, nemegyszer a gyűlölködés indulatával emlékezünk történelmünk szomorú korszakaira és azokra, akik nekünk ezeket a szomorúságokat okozták. Előre pedig nem szeretünk tekinteni, mert nincsenek reményseink a jövőre nézve.

Vajon elgondolkozunk-e azon, hogy Isten miért ítéli meg egyéni és közösségi életünket, legyen az a családunk, gyülekezetünk, munkahelyünk vagy nemzetünk élete? Saját hibáinkon, bűneinken nem gondolkozunk el. A Bibliát olvasva pedig megtanulhatjuk, hogy Isten az Ószövetségben az Ő választott népét milyen ítéleteknek teszi ki, de mindig megmondja, hogy miért és milyen céllal – vagyis, ugyan a múltból kiindulva –, de előre tekint. Az Újszövetségben is, Jézus és az apostolok, minden szenvedésük ellenére, a jövőbe tekintenek előre.

Gondolkoztunk-e már például azon, hogy mostani súlyos helyzetünknek nem az-e az oka, hogy olyan messze távolodott népünk Istentől, annyi gonosz bűn uralkodik országunkban és az egész világban. Lehet, hogy idáig még el is jutunk, de el tudjuk-e mondani azt, hogy ebben mi is részesek vagyunk. Nem mondjuk-e inkább azt, hogy ennek mások az okai, mi ezekről nem tehetünk. Pedig mi is annak a családnak, gyülekezetnek, nemzetnek vagyunk a részei, akik különféle bűnökben élünk. Vajon tehát nem azzal kellene kezdeni, amint azt például Nehémiás is tette, hogy bevallotta, ezeknek a bűnöknek a részesei vagyunk? Hogy történelmi példával is éljek: nemrégem emlékeztünk meg a trianoni szomorú békeszerződés évfordulójáról. Feltettük-e már magunknak a kérdést, megvizsgáltuk-e, hogy Isten miért juttatta ide nemzetünket? Csak mások hibáztak ebben? Bizony erről manapság szinte semmit nem hallunk. Pedig bizonyára mi, magyarok is részesei vagyunk annak, hogy nemzetünk idejutott.

Annak, hogy csak hátratekintünk és magunkat dicső múltunkkal vigasztaljuk, vagy szomorú emlékeinken háborgunk, semmi haszna nincsen, ha abból nem következtetünk arra, hogy dicső múltunk miért vált szomorú közelmúlttá és jelené? Elfeledkezünk, hogy az Isten szerető és kegyelmes Isten, aki figyelmeztetéseivel akar boldogabb, jobb útra, magához téríteni.

Amikor Jézus feltámadt a sírnál az angyal így szólt Péteréhez: „...előttetek megy Galileába...” (Mk 16,7) Jézus, mint az izraeli juhászok is, a nyája, választottai előtt jár. Nekünk őt kell követnünk. Előre kell tekintenünk, keresni kell az ő lába nyomát, amelyet megláthatunk a napi Biblia olvasásban, imádkozásban. Bizonyos, hogy Isten Jézus által maga felé kíván vezetni minket, és akkor a minket körülvevő világ szörnyűségei, bűnei ellenére tudunk reménységgel a jövőbe nézni. Akkor észre tudjuk majd venni azt a sok lehetőséget arra, hogy örvendezzünk, amivel szebbé tehetjük nemcsak a magunk világát, hanem a minket körülvevő kis családi, munkahelyi, gyülekezeti – és ha ezt sokan tesszük –, nemzeti világunkat. Ha imádkozunk ezekért a közösségekért, mint olyanok, akik annak bűneiben, de örömeiben is részesei vagyunk, akkor észre fogjuk venni, hol vannak azok a lehetőségek, ahol tehetünk is valamit értük. A tett végcélja, természetesen az, hogy minél többen jussanak el ezekből a közösségekből Jézus által az üdvösségre, de lehet, hogy előbb csak egy darab kenyeret, egy pohár vizet kell adni a mellettünk élőknek.

Kedves Testvérem! Csak panaszkodsz másokra, jelenlegi élethelyzetedre, mert csak a múltra tekintesz? Vagy szeretnéd, ha a magad és környezeted élete örvendezőbbé, reményteljesebbé válna?

Csak hátra tekintesz, vagy előre nézel és indulsz Jézus után? Ha szereted a családot, gyülekezetet, nemzetet csak ez utóbbit teheted!

Dr. Ritoók Pál

Az imádkozó Kálvin

Reggeli imája

Istenem, Atyám és Szabadítóm, mivel tettél Neked, hogy engem ezen az éjszakán, mely most elmúlt, kegyelmedből megtartsál, s erre az új napra juttassál, ami éppen most kezdődik, tedd meg, hogy egészen szolgálatra állhassak.

Segíts nekem, hogy minden gondolatom, beszédem, cselekedetem tetszésedre lehessen, a Te akaratomnak engedelmessé lehessen, és minden lépésem a Te tiszteletedre, testvéreimnek pedig üdvösségére váljék. Amint ebben a földi életben a Te napvilágodat kiárasztod az egész világra, úgy világosítsd meg az én értelmemet (intelligenciámat) a Te Lelked világosságát által, hogy a Te igazságosságod útjait követhessem.

Minden, amit ma megteszek, Istenem, arra a célra irányul, hogy Téged szolgálhassalak, Téged magasztalhassalak, minden jót egyedül a Te áldásodtól várhassak, és semmit se tegyek, ami nem kedves Előtted.

Segíts, Uram, hogy mindennemű munkámban, amit testemért, és a jelenvaló világért végzek, lélekben felemelkedhessem ama mennyei és boldog élet felé, amit Te készítettél gyermekeidnek. Ámen.

Esti imája

A Nap és a Hold fényében szabad meglátnunk a nappal és az éjszaka változását. Ezért add, ó, mindenható Isten, hogy megtanuljunk szemeinket még magasabbra emelni. Engedd, hogy megláthassuk reménységünk célját, örök üdvösségünket, abban a bizonyosságban, hogy ez az üdvösség ugyanannyira rendíthetetlen, mint a Te hűséged, aminek változhatatlanságát megláttatod velünk a Nap és a Hold, és a Te teremtett világod állandóságában. Ébreszd fel bennünk a vágyat, hogy szilárdan megálljunk annak az üdvösségnek a várásában, amire Te hívtál el minket, és amit Te készítettél el nekünk a mennyben a mi Urunk, Jézus Krisztus által. Ámen.

(Fordítás: Dr. Békefy Lajos)

XX. századi „gályarab”-prédikátorok

vitéz Komáromy János

(1898-1972)

Magyar református lelkész sorsát kutattuk, s a magyarországi református „Pócspetri” nyomára bukkantunk! Lovasberény lelkipásztoráról, s vele a lovasberényi KIE-ifjúság és egyház drámájáról lesz szó. A magyar feledés és feledtetés ez esetben is „kitűnően” működött. Egyike a „felszabadítást” követő tömegtragédiáknak!

Először talán tömören arról, hogy mi is volt a kelet-magyarországi „Pócspetri-ügy”? Ott, az egyházi iskola államosítása ellen tiltakozott a község népe. A tanácsházát őrző rendőr fegyvere véletlenül elsült. Gazdája életét oltotta ki. E tényből szervezett merényletet kreált az ÁVH. Ki más lehetett a felbujtó, mint Asztalos János helyi plébános és Királyfalvi Miklós volt jegyző. Mindketten „elismerték” tettüket. Mindkettőt halálra ítélték. Az utóbbit kivégezték, az előbbi életfogytiglanra ítélték. A faluból pedig 28 személyt tartóztattak le.

Lovasberény (A Velencei tó és Bicske között keressük a térképen.) 1946. június 16. (Pócspetri előtt két évvel.) Vitéz Komáromy János az egyházközség lelkésze. A templomromokban. A gyülekezetben működő Keresztény Ifjúsági Egyesület fiataljai – velük más vallásúak is – elhatározzák, hogy a templom újjáépítése javára megtanulják, és sok helyen bemutatják a „János vitéz” énekes változatát. Több hónapos tanulás és egy nagyszerű nyilvános főpróba után következne a bemutatás. Sok száz ember jött össze erre az alkalomra. Alig kezdődött meg az előadás, a közeli szovjet laktanyából benyomult 10 „vitéz”, s rángatták le a színpadon szereplő leányokat. A lelkész kérlelte őket, hogy foglaljanak helyet. A részeg hősöknek azonban nem a kultúra, hanem a leányok kellettek. A jelenlevő helyi rendőrkapitány hivatalosan távozásra szólította fel őket. Annál erőszakosabbak lettek. Végül a szereplő fiatalemberek és a hallgatóságban ülő férfiak közösen – hajnalig tartó kézitáncban – a garázdálkodók csontjait törték. Reggel a laktanyából több teherautónyi fegyveres foglalta el a falut. Elhurcolták a szereplőket, és számos férfit. A budapesti szovjet katonai bíróság összesen 60 személyt – mint a badeni főparancsnokság kihelyezett részlege – a három színpadi főszereplőt, a rendőrt és a jegyzőt orosz nyelven folytatott zárt tárgyaláson

a szovjet Btk. 58. § 8. pont alapján a szovjet rendszer megbuktatásának előkészületei a következő ítéleteket hozta:

Drávóczi Ferenc rendőr	10 év kényszermunka
Bánhidi József jegyző	8 év kényszermunka
Hartal Sándor szereplő	6 év kényszermunka
Bodó István szereplő	6 év kényszermunka
Bori Lajos szereplő	6 év kényszermunka

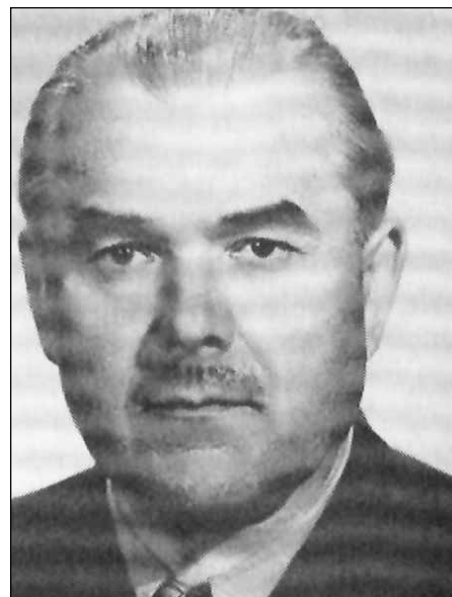
A Gulág-táborokban ketten meghaltak. Hárman roncsként szabadultak.

Ne feledjük: a református egyház gyülekezeti ügyéről volt szó! Ezért vitéz Komáromy János lelkipásztor minden tudásával, erejével, önfeláldozó módon mindent elkövetett az elhurcoltak kiszabadítása érdekében. Tette ezt azután, hogy 1945 júliusában egyszer már letartóztatták, népbíróság elé állították, bár felmentették. Ritka az olyan lelkész, aki saját személyében érdemelte ki a „vitéz” címet és fél tucat tekintélyes kitüntetéssel dekorálták – 18-20 évesen. Érettségi után és teológiai tanulmányai előtt.

Történt ugyanis, hogy érettségi után – még nem volt 18 éves – az I. világháború utolsó évében – behívták katonának és az olaszországi fronton vetették be. Az Isonzónál egy magas hegyet kellett védelmezniük. E stratégiai fontos hely Ausztria kapuja. Az olaszok reflektorok alkalmazásával éjszakánként ágyúzták a század állását. A század fele már elesett. A parancsnok – mielőtt kidőlt volna – a 19 éves Komáromy Jánosnak adta át a parancsnoklást. Az ifjú katona az éjszaka védelme alatt átküszögt a reflektorokhoz, azokat megsemmisítette. Ezzel megmentette a maradék bajtársak életét. Komáromy János tehát nem volt vézna „entellektüel”. S amikor leszerelvén lelkészi képzésre jelentkezett, nem valamiféle „kényelmes” életpályát szemelt ki magának...

Teológiai tanulmányait Pápán, Budapesten, Svájcban és Hollandiában végezte. Majd miután részt vett a New York-i Kossuth-szobor felavatásán, 1928-ban Lovasberény lelkipásztora lett. Tanulmányai végeztével. Horthy Miklós vitézi és tábori főlelkészé avatta. Harmincéves korára szép pályát járt meg: nagyapja béres, apja kisgazda, ő pedig Ravasz László püspök segédlelkészéként bejáratos a Horthy-családhoz. Kommunista terminológia szerint: „osztályáruló”...

Így következett be 1946. június 16.

Amikor hivatalos úton, híveinek csak egy részét tudta kimenteni, Tildy Zoltán köztársasági elnökhöz fordult 1948. január 1-jén. Részletek: „Elnök Urunk! Az élő és igazságos Istenen kívül most már csak Önben van bizodalunk... A lovagias magyar lélek kelt itt fel leányai, és asszonyai védelmében... Kérjük tehát Elnök Urunkat, hogy a hatalmas Szovjetunióval való jószomszédi viszony jegyében kegyeskedjék érintkezésbe lépni Sztálin marsallal...” (Tildyt hamarosan letartóztatják, sőt vejét Csornoky Viktort kivégzik – Péter János árulása folytán)

1949. január 18-án Szakasits Árpád köztársasági elnökhöz intéz memorandumot. Részletesen leírja a lovasberényi eseményeket és annak következményeit. (Az elítéltek ismeretlen Gulág-táborokban sínylődnek.)

„Elnök Urunk! Amikor szerencsétlen gyermekeinket elszállították Oroszországba, utolsó szavaikkal ők így vigasztalták kétségbeesett szeretteiket: ne essenek kétségbe, talán lesz még magyar ember ezen a földön, akinek szívügye lesz, hogy kiszabadításunk érdekében lépéseket tesz. Úgy érezzük, ezt a magyar férfit az Úristen Elnök Urunkban adta meg nekünk.” (Szakasitsot életfogytiglani börtönre ítélte a kommunista vészbíróság.)

Még tíz levelet írt Sztálinnak. Az elsőt 2100 lovasberényi lakos is aláírta. Semmi válasz. Azaz! Mégis lett válasz. 1950 márciusában vitéz Komáromy János lelkipásztor vesevérzéssel feküdt a székesfehérvári kórházban. Március 11-én innen, pizsamában hurcolta el az ÁVH. Március 23-án Népbíróság 38 havi börtönre, majd internálásra, és közügyektől való eltiltásra ítélte. Lelkész többé már nem lehetett. Szabadulása után a síófoki eklézsia hűséges presbitere volt.

Dr. Papp Vilmos

Hétköznapi hitvallók (29.)

Törő Ferencné az egész falu csak nagy Batha Irénként emlegette. Az istentiszteletek és Biblia-órák hűséges résztvevője. Könyvelő a tsz-ben, ami rangot jelent a faluban, no meg kényelmes körülményeket és jó fizetést. Beoszthatták volna fejjönőnek, vagy éppen mezei munkára. (Akkor kelhetett volna reggel 4 órakor, hogy este 9 tájban ágyba zuhanhasson.) A könyvelő reggel 8-tól délután 5-ig ül az irodában. Nap nem égeti, szél nem fújja...

Még azt is el kell mondani, hogy a tsz-elnök amolyan „vadember”. Munkásórként zsebében hordta pisztolyát, s hogy hatalmát fitogtassa időnként lelőtt egy útjába kerülő kutyát... Tartottak tőle az emberek is.

Nagy Batha Irénnek, a templomos, bibliai asszonynak, fia született. Az őrségi szokás szerint addig nem hagyhatta el házáat amíg gyermeke a szent keresztségben nem részesült, illetve ő maga egyházkezelő nem volt. (Az édesanya ekkor köszönte meg Isten segítségét a gyermekvárás és szülés idején.)

Egyik szülője váratlanul meghalt. A gyász miatt késett a keresztelező és az egyházkezelő. Akkoriban rövid volt a szülési szabadság, munkába kellett állni. A mindenható elnök odaállt Nagy Batha Irén íróasztala mellé, s megkérdezte, hogy mikor lesz a „névadó”. (A kommunisták találmánya a keresztség ellenében.) Irén röviden és egyenesen válaszolt: „Nem névadó lesz, hanem keresztelező”.

Az elnök elkomorodott. Tévedett, amikor „haladó gondolkodás következményének a keresztség elmaradását... vélte.” Felajánlotta Nagy Batha Irénnek, hogy három havi fizetését ajándékba kapja a tsz-től, ha névadót tart. Irén válasza rövid és velős: „Mit képzél Elnök elvtárs! Nem vagyunk koldusok, hogy erre rászorulnánk!” – A többi könyvelőben szinte megfagyott a vér. A vörös elnök vörös képpel távozott. A keresztelező és az egyházkezelő a templomban az istentiszteleti nyilvánosság előtt megtörtént.

Törő Ferencné – most már valóban Nagy Batha Irén még a könyvelői irodán érte meg unokája születését...

„Aki megvall engem az emberek előtt, annak nevét én is megvallom mennyei Atyám előtt...”

NYITOTT SZEMMEL

„Tanítsátok meg ezeket a fiatalnak is”

(5Móz 11, 19)

Szomorúan mondta el egy presbitertársam, hogy apaként annak idején elfogadta, s alkalmazta azt az elvet, miszerint a gyermek majd maga döntse el (felnöve), hogy hisz-e, s akar-e egyháztagnak lenni?... Most már bánja mulasztását, régen rájött, hogy nem Istentől való álláspont volt ez, de ez már most csak késő bánat...

Elgondolkodtam ezen, már csak azért is, mert nem egyedi esetről van szó! Azt a sikert, amelyet a múlt rendszer elért nemzedékek ateistává nevelése terén, jórészt a fentebbi filozófiának köszönheti! Persze, ezen túl annak is, hogy otthon a szülők gyermekeiknek nem merték megmondani: hazudnak nektek! Az ugyan igaz (pontosabban egy félígazság), hogy az élő hitet nem lehet neveléssel átplántálni a gyermekeinkbe; az élő hitért mindenkinek magának kell megharcolni. Saját hitünkről bizonyosságot tenni azonban lehet, sőt, a hívő ember alapvető küldetése! Hiteles élettel alátámasztott bizonyágtételünk használ legtöbbet gyermekeinknek.

De a bizonyágtétel csak a szülői feladat egyik fele. A megváltást, a bűnbocsánatot csak az az ember tudja értékelni, illetve egyáltalán felfogni, aki tud a bűnről, azaz, aki ráébredt, hogy ő is bűnös! Felnőttek nemzedékek úgy, hogy számukra legfeljebb a Büntetőtörvénykönyvben börtönnel szankcionált gaztetek jelentik a BŰNT. A bibliai, pontosabban az újszövetségi bűn fogalomról mit sem tudnak. Jézus Krisztus ugyanis nemcsak a Tízparancsolatot hozta át az Ószövetségből az Újba, hanem azt az általános Szeretetparancs részévé tette; eszerint minden embernek tartozunk sze-

retettel! Sőt: „aki cselekedhetné a jót, és nem cselekszi, bűne az annak” (Jak. 4,17). Honnan tudhatták volna fiatalok, hogy az Úristen ezt követeli tőlük, ha szüleiktől nem?... Szüleik viszont (ha ők maguk ezt többé-kevésbé tudták is) bedőltek a „kettős nevelést” helytelenítő álszent okoskodásnak. Feltették gyermekeiket a belső lelki konfliktusoktól – ahelyett, hogy Isten ítéletétől feltették volna...! Tragikomikus folytatása ennek, amikor öreg szülők felháborodnak gyermekeik irgalmatlan önzésén, a velük szemben is gyakorolt kíméletlenségén. Ahelyett, hogy eszükbe jutna: nem tanították gyermeküket annak idején az idősök tiszteletére, hanem azt mondták a villamoson neki: ne add át a helyedet másnak, mi is kifizettük a jegy árát... És ha valaki netán rászólt a gyerekekre (próbálkozva valami kis jóra tanítani) védelmébe vette a még oly szerény nevelési kísérlettel szemben – megszilárdítva csemetéjét önzése jogosságáról való meggyőződésében. Sajnos odáig jutottunk, hogy a szülők (vagy legalábbis nagyobb részük) nemcsak nem neveli ma sem gyermekeit, hanem még „védelmezi” is a társadalomban még itt-ott (pl. jobb iskolában) megnyilvánuló csekély nevelési próbálkozással szemben. Sokan a marxista jellegű téveszmék kimúlása után most azt a liberális téveszmet teszik magukévá, miszerint a nevelés valamiféle agresszió a gyermek ellen. Azt, hogy ezzel szemben mire tanít a Biblia már nem részletezem; inkább megkérem az olvasót, keresse meg Bibliájában a Zsidókhoz írott levél 12,7-8-at!

Kövespataki László

Kedves Testvérek!

Presbiterképzési hét lesz Balatonszabadin augusztus 17-22 között.

Várunk a területi szervezetek vezetéséből egy-egy testvért, aki a kisköri konferenciák szervezésével foglalkozik.

Várunk lelkipásztor testvéreket,

akiknek szívügyük a presbiterok lelki szolgálata és az aktív kisköri élet.

Erről szól az 5 nap alatt a tíz gyülekezetéptési téma.

Érdeklődni dr. Judák Endre presbiterképzési titkárnál: judak.endre@gek.szie.hu, 30/539 9009 lehet. Erdélyből is jelezték részvételüket testvéreink.

Képes Kálvin életrajz (IV.)

1539

Kálvin kiadja az Institutio-nak, azaz a Keresztény Vallás Rendszere c. művének második kiadását és a Római levélhez írt kommentárját.

1540

Házasságot köt a holland származású Idelette de Bure-ral. Ő első házasságából, férje halála után, egy fiút és egy leányt, Juditot hozta a reformátorral kötött házasságba. Közös gyermekük,

Jacques csak néhány napig élt.

1540-1541

Részt vesz a hagenai, wormsi és regensburgi vallási vitákon, megismerkedik a német protestantizmussal. Hagenauban Strassburg kiküldöttként vett részt a vitán. Június végén Farellel utazott az elszász városba, ami 30 kilométerre északra fekszik Strassburgtól.

Október 24-én utazott Kálvin Wormsba a strassburgi főiskola rektorával, Johannes Sturmral a vallási vitára. Három hónapig ott maradt. Ez idő alatt találkozott Melancthonnal. Az úr-

vacsora kérdésében közeledett álláspontjuk, és november 8-án aláírták a Confessio Augustana variata-t.

Róth Miksa Kálvin-ábrázolása üvegablakon

Róth Miksa 75 évvel ezelőtt készített üvegeképei a Budapest-Kálvin-téri Református Egyházközség templomának Kálvin-termében, illetve az oda felvezető lépcsőházban találhatók. Róth Miksa (1865-1944) a magyar díszüvegfestés legjelentősebb és egyik legtöbbet alkotó művésze volt, akinek bár életműve a legjobban fel dolgozott, mégis több alkotásáról csak keveset tud az iparművészeti kutatás.

1926-ban Róth Miksa készítette a Kálvin-téri templom liturgikus terének üvegablakait, amelyek közül a II. világháborúban a szószék mögötti ablak elpusztult. Szintén Róth Miksa alkotásai, 1930-as évekből, mind a templomtér mögötti gyülekezeti teremben, a Kálvin-teremben a keresztény szimbólumokat ábrázoló, mind a lépcsőházban Bocskay István, Kálvin János és Bethlen Gábor portréit megörökítő festett üvegablakok, amelyek Hollós Ödön adományából 1934-ben készülhettek el.

S. Hoffer Imre építész-mérnök tervei szerint Dabasi Halász Géza építőmester építette a templom mögötti kripta bejárat fölé földszinten a tanácstermet, az emeleten az előadásoknak helyt adó Kálvin-termet magába foglaló épületet.

Az üvegablak Róth Miksa által 1934-ben szignált tervét a Magyar Építészeti Múzeum őrzi, viszont a művész munkásságát bemutató és tudományosan feldolgozó Róth Miksa Emlékházban nincs semmi dokumentum az egyházközség számára készített alkotásáról.

Eltérések fedezhetők fel a megtervezett és a megvalósult alkotás között. Az üveg-

festmény középső három, a többinél hosszabb üvegtáblában nyolcszögű keretekbe foglalt három portré található; Bocskay István, Kálvin János és Bethlen Gábor ábrázolása. A három ember képmása már terven is ugyanúgy nézett ki, viszont a nagy református magyar fejedelmek feje fölötti üvegmezőben geometrikus díszítés helyett a megvalósítás során a

Magyarországi Református Egyház és a Dunamelléki Református Egyházkerület címere került megformálásra. Alul a Bibliából vett idézet két oldalán lévő üvegtáblán a geometrikus díszítés helyett két mécses látható.

A középső táblán lévő idézet így hangzik:

„NEM ERŐVEL, SEM HATALOMMAL, HA-

NEM AZ ÉN LELKEMMEL' ZAK. 4.6.

Az üvegablak kiállítási másolat formájában Pécsi L. Dániel tervei alapján került bemutatásra a debreceni „Kálvin János 500 éve” című kiállításon.

Millisits Máté

Felhasznált irodalom:

Schön Arnold: *A pesti Kálvin téri református templom.* Budapest, 1939.

Kálvin téri tanulmányok. *Tanulmányok a Budapest Kálvin téri Gyülekezet történetéhez.* Budapest, 1983.

Bibó István: *A Kálvin téri református templom.* Budapest, 1999.

(Tájak – Korok – Múzeumok 623. sz.)

Millisits Máté: *Budapest-Kálvin téri Református Egyházközség. In: Reformátusok Budapesten I-II. (szerk.) Kósa László Budapest, 2006. 345-354.*

Kálvin és a pénzügyek (II.)

A kálvini hivatásfelfogás

Kálvin hangsúlyossá tette a hivatás megszentelt voltát. Nem csupán a világi hivatásunk gyakorlásában lehetünk Istennek tetsző emberek, hanem éppen a hivatásunk végzésével lehetünk azokká. Kálvin Jánosnál a becsületes, szorgalmas munka Isten dicsőítésévé válik. Kálvin aktivitás teológiája arra ösztönöz, hogy „Dicsőítsd Istent szorgalmas munkáddal!”.

Azt hirdette, hogy az ember munkára van teremtve. Nem tartotta Istennek tetsző magatartásnak, ha valaki feladva az eredeti hivatását, más területen kezdett dolgozni. Azt vallotta, hogy „olyan ... az élet, mint egy őrhely (statio), amelyre az Úr állított bennünket, s amelyben ki kell tartanunk, amíg Ő vissza nem hív. ... Minden ember életútja mintegy az Úr által rendelt órállomás, hogy élete folyamán ide-oda ne vándoroljon.”

A munkát, mint kötelességet írta elő, „mindenki köteles dolgozni”, mindenkinek joga is van a munkához. A jog gyakorolhatósága érdekében Kálvin új munkahelyeket hozott létre. Posztószövő üzemet nyitattott meg, s az aranyművességet és az óragyártást felújította, és virágzóvá tette. Kálvin kárhóztatta a haszontalanokat, a semmittevőket, akik más verítékéből élnek, és maguk semmivel nem járulnak hozzá a közjóhoz. Tiltotta a koldulást, és a Biblia azon tanítását hangsúlyozta, hogy aki nem dolgozik, az ne is egyék.

Kálvin hivatás szemlélete a gazdasági fejlődésnek hatalmas ösztönzője lett. A kálvini aszkézis azzal, hogy egyrészt a fáradhatatlan munkálkodásra, másrészt a fogyasztás visszafogására ösztönzött, a tőkegyarapodás, a tőkefelhalmozás irányába hatott.

A meggazdagodás megítélése kérdésében Kálvin különbséget tett a „törvényes haszon” és az „igaztalan, meggazdagodás” között.

A törvényes haszon bizonyos foglalkozások természetes és szükséges következménye. Az igaztalan meggazdagodás pedig a felebarátunk rovására történő vagyonnövekedés. Isten a törvényes hasznot megengedi, hiszen Isten, mint a világi javak tulajdonosa a javakat csak kölcsön adta az embereknek, azért, hogy a felebarátaink javára sáfárkodjunk velük. Kálvin János önmagában a gazdagságot nem ítélte el, sőt azt mondta, hogy a gazdagság lehetőséget biztosít az adakozásra.

A tőkegyarapodás általános kérdésein túl Kálvin külön foglalkozik a pénz tőke-

ként való működésének, funkcionálásának kérdéseivel is.

Kálvin idejében a katolikus egyház törvényei, hivatalos álláspontja szerint tilos volt a kamatszédés. Ezt még a 787. évi II. niceai zsinat mondta ki. Az 1179. évi lateráni zsinat döntése alapján kiközösítéssel és az egyházi temetés megtagadásával büntették az uszorasokat. Ezeket a törvényeket azonban rendszeresen kijátszották ők maguk is azzal, hogy a kamatot késedelmi kamatnak tüntették fel általában. Az egyház is gyakran vett fel kamatra pénzt, így maga az egyház is ellentmondásos helyzetbe került.

Kálvin gazdaságetikája feloldotta a gyakorlat és az elmélet közötti több évszázados konfliktust. Pénz-, és kamatelméletét több levélben, magyarázatban is kifejtette. Először egy 1545-ben íródott levélben, majd az 1554-ben publikált Mózes II., III., és V. könyvének kommentárjában, s majd az 1557-es 15. zsoltárt magyarázó írásában, ezt követően az 1565-ben megjelent Ezékiel próféta szövegrészletéhez írott magyarázataiban fejtette ki.

Kálvin feloldja a kamattilalmat, mert ha teljesen megtiltjuk a kamatszédés jogosságát, akkor szorosabban kötjük meg a lelkiismeretet, mint azt maga Isten teszi. A kamatszédés jogosságát elismeri és bizonyos kivételektől eltekintve engedélyezi is azt. Tehát Kálvin határozottan engedélyezi a kamatszédést, csak kivételesen tiltja azt meg.

Cáfolja az addigi filozófiai-, teológiai hagyományt, amely szerint a kamat idegen a Biblia szellemétől. Ugyanazokat a bibliai helyeket veszi sorra és magyarázza, mint előtte mások, mégis teljesen más eredményre jut.

Kétféle kölcsönt különböztet meg Kálvin János: az egyik a **fogyasztási kölcsön**, a másik pedig a **produktív kölcsön**.

A *fogyasztási kölcsön* új értéket nem hoz létre, nem képvisel termelőerőt, a megélhetést, a megsegítést szolgálja, karitatív jellegű, kamatmentes kölcsön.

A *produktív kölcsön* új értéket hozhat létre, jogos érte a jutalmazás, a kamat. A produktív kölcsön valamilyen vállalkozásra adott kölcsön, amellyel az adós nyereséghez juthat, ezért ez kamatozó kölcsön.

Kálvin úgy gondolja, hogy a Szentírás csak a fogyasztási kölcsönről beszél, hiszen a produktív kölcsön csak a későbbi századok terméke.

Ezek után érthető Kálvin magyarázata Lukács evangéliumának idevonatkozó

részletére: „Mert Krisztusnak közönségesen értelmezett nagyon világos mondása, hogy tudniillik: *adatok kölcsönt semmit érte nem várván* (Luk. 6,35) hamisan volt ebben az értelemben elcsavarva. ... Krisztus szavai egyenlő értékűek azzal, ... hogy a szegényeknek előbb legyünk segítségükre, mint a gazdagoknak.” Krisztusnak a kamatot ellenzők által legtöbbször idézett mondata viszont nem a kamat teljes tilalmáról szól, hanem a szegények megsegítésére buzdít, a megélhetésre adott kölcsön elsődlegességére hívja fel a figyelmet (fogyasztási kölcsön). Ebben az esetben tényleg bűn lenne kamatot kérni, mivel az a méltányosság elméletével ütközne.

Kálvin szakít a pénz természetére vonatkozó eddigi állásponttal. Cáfolja azt az Arisztotelészre hivatkozó, és az egész középkorban jellemző felfogást, hogy a pénznek nincs hozamképesége. Elvetette Aquinói Tamás azon dogmáját, és a neki megfelelő joggyakorlatot is, mely a pénz improduktivitását állította.

Kálvin a pénzt a kereskedő, a bankár szemszögéből, és nem a fogyasztó szemszögéből vizsgálja, mint elődei. Kimutatja, hogy a pénznek a benne rejlő fémértéken túli értéke, hozama lehet, hogy ha nem a ládafiában őrzik, hanem befektetik, forgatják, használják. A haszon nem a pénzből, hanem annak jövedelméből származik – mondja Kálvin.

Kálvin a jelzálog intézményéről is a méltányosság elve szerint mondja el véleményét.

A katolikus egyház akkori felfogása szerint a pénzkölcsönzés jelzálagra – erényes és megengedett dolog volt. Viszont a pénz kölcsönzése bármekkora használati díj, azaz kamat fejében, bűnös illetve tiltott dolog.

Kálvin úgy gondolja, hogy a jelzálog és a kamat között nincs lényeges különbség, csupán az elnevezésekben. Márpedig nem az elnevezéseken múlik egy dolog erényes vagy bűnös volta, hanem a dolgok azok, amelyek szerint valamit meg kell ítélni.

A jelzálog intézményéhez hasonlóan a kamatot is feloldotta az egyházi tilalom alól. De látja azt is, hogy milyen súlyos erkölcsi következményekkel járhat, ha teljesen szabadjára engedik a kamatot. Ahhoz, hogy a méltányosság elve érvényesüljön, a kamatszédésnél bizonyos megszorításokat fogalmaz meg (a kamat mértéke nem lehet 5%-nál több).

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy Kálvin János feloldotta a kamattilalmat, és

meghirdette a kamatszédés szabadságát a méltányosság és a szeretet törvényének figyelembevételével. Felismerte a megváltozott kor új gazdasági kihívásait. A Szentírásban az Isten üzenetét keresve, meg tudta adni a gazdasági életben felmerült kérdésekre a spontán módon már kialakult válaszok elméleti megalapozását. Ezzel hozzájárult a kapitalista gazdaság kifejlődéséhez. A kibontakozást – mint láttuk – gyakorlati intézkedéseivel is előmozdította. Genf felvirágoztatásához is hozzájárult azáltal, hogy a kamatra kölcsönzést törvényesítette, a megfelelő kamatlábat megállapította. *Ő maga is alapított egy keresztyén bankot, melynek a kamatból befolyt nyereségét nem öncélúan használta fel, hanem karitatív tevékenységekre fordította.* Nem feledkezett meg a társadalom szegényebb rétegeiről. Egész élete során megpróbálta összehangolni a felebaráti szeretetet, a szolidaritást és a gazdasági növekedést. „Megállás nélkül küzdött azért, hogy fenntartsa a gazdasági jólét és a társadalmi igazságosság közötti törekény egyensúlyt”.

Úgy gondolom, hogy az ötszázadik jubileumi évben nem feledkezhetünk meg Kálvin János fenti témában adott bibliai alapon nyugvó tanításairól, útmutatásairól, válaszairól sem.

v. Kis Csongor

MRE Zsinat Számvizsgáló Bizottság Elnök

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Hegyi-Füstös István, Dr. Kelemenné Farkas Márta, Kövespataki László, Mikó László, Dr. Papp Vilmos, Dr. Ritóók Zsigmond, Pintér Mihály, Váczi Gábor, dr. Viczián Miklós.* Felelős szerkesztő és képszerkesztő: *Dr. Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *D. h. c. Szabó Dániel.* Tördelés: *Heckmann Tamás.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: szovetség@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 1800 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2500 Ft, Európába 20 EUR, a tengerentúl más országaiba 30 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette az Új Berea Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza!

Szövetségünk honlapjának címe:

www.presbiter.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 300 Ft

Hollandiai beszámoló (II.)

Meg kell állnunk a történelem felidézésével, és csak annyit jegyzünk le, hogy az ott letelepedett református magyarság lelkipásztora *Tüski István* lett, míg *dr. Tóth Miklós* jogász lelkipásztor főként a kultúrigényes Mikes Kör munkálkodásán fáradozott. Mindkét – egymást is átfedő körből – hazánknak is megbecsülést szerző tudós, művész és alkotó személyiségek kerültek ki. Lelekipásztori vezetéssel létrehozták az Európai Lelekigondozói Szolgálatot, mely később a Magyar Református Világszövetségben és a Tanácskozó Zsinatban is meghatározó feladatot töltött be.

Hogyan törekedett ez az otthonából menekült hazájától hosszú időre elszakított református magyarság megerősíteni a maga belső közösségét és a befogadó nemzettel, egyházzal való kapcsolatát a reformáció lelki örökségének az útján?

A menekülő közösség még hosszú ideig nem érti a nyelvet, különösen nem az igehirdetést. Bibliáját, énekeskönyvét nem hozta magával, vagy már otthon sem használta azokat. Isten kegyelmes gondoskodása és programozása volt, hogy az 56-os forradalmat megelőző évben, sőt hónapokban a korábbi események és a háború kapcsán kinn maradt magyarok számára a lelki vezetés teljes odaadással és a már említett de Ruyter Alapítvány támogatásával Bibliát szerzett be, kiadta a Heidelbergi Kátét, mai napig használt énekeskönyvet szerkesztett, a ritmikus éneklés rövid és hosszú hangjait a „kottán túl” minden versben más – más betűtípussal jelezve, melyet később Csomasz Tóth Kálmán is egyedülállóan jónak ítélt.

Kezdetben bekéredzkedtek a nagyvárosok templomaiba, majd Vianne-ben, Utrecht üdülővezetében egy családi örökség felajánlásával gyülekezeti központot hoztak létre, hol istentiszteleti és kulturális alkalmakat tartanak. A lelekigondozói szolgálatuk keretében felkutatnak minden elérhető lelket és rendszeres levelezésben hívják és gondozzák őket. Szolgálatuk és közösségi életük egyre inkább megbecsültté válik a kormányzat és a királyi ház elismerését is kiváltva, és lehetővé téve – a későbbiekben – a holland egyházi és társadalmi erők mozgósítását is, itthoni erőfeszítéseink támogatására. Az evangélium és a nemzet ügye sokuknak egyéni és családi érdekei fölé emelkedett, a felnövekvő nemzedéket is életpályájukig és teljes teherviselésükig bevonva ebbe a szolgálatba.

Nagytól lépve időben a történelmi úton, fontos lejegyeznünk, hogy a több egyházi közösségben is élő és munkálkodó hollandiai reformátusság a mi számunkra és reménységünkben mindig egy testvéri egységként és örökségként jelent meg, mely a leszakított területeinken üldözött, börtönbe vetett és gyilkolt testvéreink és elnyomott gyülekezeteink leghűségesebb támogatóinak bizonyultak, a földalatti, illegális munka teljes mértékéig.

Ebben az időben a legkülönbözőbb közvetlen és közvetett kapcsolatok jöttek létre a hollandiai és magyar reformátusság között, melynek történetét majd valaki feldolgozza, mely az édesanyák, háziasszonyok, elkötelezett feleségek és gyermekek története is lesz, és mindazoké, akik otthonaikat és szívüket megnyitották egy nagy magyar református ügy és azontúl Isten Országá szolgálatában. Csak érintve ezt a területet említjük meg, hogy a fenti kapcsolatba került kicsempészésre pl. dr. Török István professzor meghatározó dogmatikai munkája, melyet éppen *Szabó István* püspök úr testvére, *Szabó Júlia* rendezett Hollandiában precíz és óriási munkával sajtó alá.

De a jelzett közösségek támogatták később hitvalló, Szibériát járt lelkészeink emlékiratainak kiadását is. S ami minket, Szövetségünket is érinti, így kapunk mi is jelentős évi támogatást, látogatásokat, szolgálatokat a Fundament Alapítványtól, mely presbiteri továbbképzésre is kivitte tagjaink egy csoportját, és odaadóan munkálkodik szövetségi hálozatunk egészségéért és irodalmunk kiadásáért az egész Kárpát-medencében. Itt néhány olyan nevet kellene megemlítenünk, mint a történelmi egyházat képviselő *Fred Stellingwerf* úr, vagy a Bond belmissziói és egyházpolitikai jelentőségű igazgatóját, *Dr. Jan von der Graaf* urat, majd a Fundament elnökeit, *Lucius van der Graff*, és *drs. Dudens Jaap* urat, aki a Sárospataki Teológián a legpozitívabb, spiritualitást munkáló, és kapcsolatot építő holland oktatási képviselőket jelent napjainkban. Ők nyilván mind külön tanulmányt érdemelnének.

Ien Joss Colein, a magyarul is kiválóan író történész, debreceni oktatói éveit után most Kijevben vezeti a Református Teológiát. És még nyilván sokan mások.

Szabad legyen még az országos, sőt Kárpát-medence irányába történő segítségnyújtás és együttműködés széles mezejéről most csak egy kicsi, de jelentős szolgálatot ki-

emelni, mely éppen a hollandiai magyar református testvéreink közvetítésével ment végbe, mely iskoláink újraindítását, alapítását segítette.

Az eseményekre való rálátást segítő elmondjuk, hogy volt egy „Iskola és Biblia” iskolaügyi szervezet Hollandiában, melyből később az Uni, a Keresztyén Iskolák szövetsége született. A keresztyén iskolák pedig nem a gyülekezet, megye vagy zsinat tulajdonában, hanem a református „Szülők Szövetségének” tulajdonában voltak és vannak. (A Holland állam már az első világháború után elkötelezte magát minden iskolatípus teljes anyagi támogatására.) Az Uni gyakorlata lett, hogy már az induló elemi iskolás gyermeket is arra nevelte, hogy hetente egyszer egy kicsi édesség, fagy árát tegye bele az osztály missziói célú perselyébe. Ezek a pénzek jutottak el Erdélyig, Kárpátaljág vagy akár Afrikáig is.

Mi még a gondolatokkal is nehezen barátokunk, noha nem hetente, csak a havonta egyszeri, hasonló méretű adakozása egyházi iskoláink diákjainak, három kárpátaljai gimnáziumunk teljes tanári fizetését biztosítaná. Nem is szólva a diáksereg erkölcsi növekedéséről!

Ebben a kapcsolatban kapta a Debreceni Kollégium Nagykönyvtára – még a változások előtt – a mikro-leolvasó készüléket, majd később Dr. Kürti László – akkori főigazgató – és Dr. Nagy Mihály debreceni gimnázium-igazgató az egyetem számára is nívumot jelentő fizikai műszereket vihettek haza. De az odaszánt Bibó István fáradozásaival és vezetésével elinduló Baár-Madas, ekkor kapott jelentős anyagi támogatást és autóbuzst, hogy csak a legfontosabbakat említsük. Ez mind még 1990 előtt történt.

Dr. Szabó Dániel

Szikszói csendesnap / Abaúj

Eddigi tagságunk főként a Hernád bal-parti gyülekezetek presbiteriből alakult. Most a Hernád jobb-partját vettük célba, Szövetségünk június 20-án, Szikszón tartott csendes-napján. Jó negyvenen jöttünk össze a gyönyörű, és szépen helyreállított templomban.

Csomós Jánosné nagytiszteletű asszony nyitotta meg az együttlétet, az ApCsel 13-ból, Pálék első missziói útjáról szóló Igékkel. Felhívta figyelmünket a küldetés fontosságára, és a nagy ellenség, a gonosz előtti helytállásra.

D. Szabó Dániel elnök köszöntötte a megjelenteket, rámutatott a presbitereknek az evangélium terjesztésében kapott lehetőségére és felelősségére.

Majd Dr. Szilágyi Sándor főtitkár ismertette Szövetségünk célkitűzéseit, szervezetét és munkáját, azzal a reménységgel, hogy a jelenlévők közül minél többen új munkatársaink lesznek.

Az együttlétet a szikszói és a Hernád bal-parti presbiter-testvéreink által készített, jó beszélgetéssel gazdagított szeretet-vendégség zárta.

Victor István

Ki kicsoda a Bibliában?

Bibliaismereti kvíz – VIII. fordulójá

ÚJSZÖVETSÉG

- 1 Mi a neve annak a görög férfinak, aki az athéni Legfelsőbb Bíróság tagja volt, s Pál areopagoszi beszéde hatására tért keresztyén hitre? (ApCsel...)
- 2 Hogy hívták azt a görög asszonyt, aki szintén Pál athéni igehirdetésének hatására adta át szívét az Úrnak? (ApCsel...)

ÓSZÖVETSÉG

- 3 Kitől vásárolta Ábrahám 400 ezüstért azt a Hebronnál található barlangot, ahová feleségét, Sárát, őt magát, Izsákot, Rebekát, Jákobot és Leát is temették? (1Mózes...)
- 4 Hogyan hívták Jób három leányát, akik a nagy csapások után születtek? (Jób...).

* * *

Az előző, pünkösdi számban közölt VII. forduló kérdéseire érkezett levélbeli, illetve e-mailes megfejtések beküldői:

Balla József, Cigánd; Borsody István, Visegrád; Csatlós István, Bés; Csetvey János, Kalocsa; Décs Györgyné, Cigánd; Enyedi Imréné, Hajdúhadház; Fodor Albert, Sátoraljaújhely; Gecse Bertalan, Sátoraljaújhely; Géresi Ferenc, Vajdácaska; Hajas Gyuláné, Budapest, Karmacs Zoltán, Türistvándi; Kiss P. Andorné, Nagyvarsány; Kolosváry Bálint, Budapest; Lázár Istvánné, Vajdácaska; Nerada Mátyás, Budapest; Orbázi Imre, Tiszaújváros; Rehor Lászlóné, Vajdácaska; Sándor József, Pápa; Sipos Károlyné, Balatonkenese; Szabó János, Komárom; Székely Tamás, Mernye; Széll György, Debrecen; Szucsányi Károly, Barabás; Tolvaj Sándor, Debrecen; Újváry László, Nagyvarsány.

* * *

Az újabb megfejtéseket kérjük a következő lapzártáig, **2009. szeptember 21-ig** szövetségünk irodájába eljuttatni. Cím: Presbiter, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Bibliai kvíz.

**Dr. Békefy Lajos –
Dr. Békefy-Röhrig Klaudia**

A Sárospataki Református Teológiai Akadémia pótfelvételt hirdet Teológia szakra és Katekéta-lelkipásztori munkatárs szakra. A pótfelvételt és alkalmassági vizsgát 2009. augusztus 29-én szombaton tartják, a Teológia szakra jelentkezőknek 9 órakor, a Katekéta-lelkipásztori munkatárs szakra jelentkezőknek 11 órakor. Jelentkezési határidő: augusztus 21. Érdeklődni lehet (szerda délelőtt 9-12. között) a 47/312-947-es telefonszámon, illetve a Teológia honlapján (www.srta.hu).

Érted is, amit énekelsz?

Zsoltáréneklésünk hiteles tempója

Nemrégiben egyik testvérünk így szólt hozzám: „annak idején kis falumban a zsoltárokat sokkal méltóságteljesebben énekltük, s nem rohantunk az énekléssel úgy, mint itt, Pasaréten.” Hmm... Nem sokkal később egyik unokám mondta – amikor érdeklődtem a vasárnapi iskolai óra eseményei után – hogy bizony „mi nem éneklünk ott olyan lassan, mint a pasaréti istentiszteleten.” Hmm... Akkor most a pasaréti templomban lassan vagy gyorsan énekelnek? Ki érti ezt? Egyáltalán: milyen tempóban kell énekelni? Van jó és van rossz tempó? És vajon a zsoltáréneklésnek létezik hiteles tempója? Létezik bizony! S akkor kik énekelnek rosszul: a gyerekek, akik gyorsan, vagy az idősek, akik lassan énekelnek? Egyikőjük sem!

Az a természetes ugyanis, hogy a gyerek mindent gyorsan végez: izog-mozog, meg se áll. De az esze is ilyenkor a legfogékonyabb: úgy hadar, szavát sem érteni. No, meg a pulzusa 100 körül mozog. Ő mindent gyorsan csinál: az éneklést is. Ellenben én (aki egyidős vagyok a pasaréti orgonával), már lassan járok, lassan beszélek, lassan gondolkodom (erre szokták mondani némi iróniával: bölcs, megfontolt), és a szívverésem is lemege néha 50 alá. Én már mindent lassan csinállok, az éneklést is. Hát akkor ki érti ezt: mi köze van mindennek a zsoltáréneklés hiteles tempójához? Van egyáltalán a zsoltáréneklésnek hiteles tempója? Van bizony!

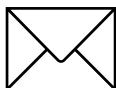
A régiek tekintettel voltak egymásra: igyekezett az egyik ember a másikat megérteni és hozzá alkalmazkodni. Tudták ők is, hogy milyen tempóban szeret énekelni a 10 éves gyerek, és hogyan a 70 éves idős ember. De azt is tudták: akkor jó igazán az éneklésünk, ha azt együtt tudjuk végezni. Próbáljunk tehát az éneklés tempójában is egymáshoz igazodni! A „régiek” azt mondták: legyen az általános tempó olyan, mint az egyenletesen lélegző felnőtt ember szívverése. Megfogalmazták másképpen is: legyen olyan, mint a mérsékelt gyorsasággal járó ember lépése (és ezt még másféle módokon is körülírták). Ezt a mérőlüketést (ahogyan ver a felnőtt ember szíve) nevezték taktusnak. A tempo ordinario (szokott tempó) pedig az volt, ahány taktus kitöltött egy percet (vagyis: ahányszor ver a szívem egy perc alatt). A tempo ordinario sem volt egészen fix tempó: lehetett kicsit gyorsabb vagy lassabb, de csak bizonyos keretek között: 60-80-ig volt a határ. Ugyanis általában körülbelül ennyit ver a felnőtt ember szíve egy perc alatt. Igazodjék tehát ehhez a gyerek is, meg az öreg

is: előbbi tanuljon fegyelmet, utóbbi pedig igyekezzen lépést tartani.

A másik kérdés: vajon melyik ritmusértékre érvényes ez a mérőlüketés? Zsoltárainkban kétféle ritmusértéket találunk: hosszút és rövidet, un. negyedét és nyolcadot (ez utóbbinak zászlója van, vagy, ha párosával állnak egymás mellett, gerenda köti össze őket). A taktus a hosszú hangra, a negyedre vonatkozik (ezt a hosszú hangot akkoriban semibrevisnek nevezték). Például 8. zsoltárunk 5 ilyen mérőütéssel (semibrevissel, azaz negyedhanggal) kezdődik: „Ó, felséges Úr”. Hogyha ezt a négy dallamsorból álló zsoltárt végigénekeljük úgy, hogy minden sor végén egy taktusnyi idő alatt veszünk levegőt, összesen 37 taktust számlálhatunk. Jó tempóban (tempo ordinario szerint) akkor énekelünk, ha egy versszak (37 taktus) kb. fél percet vett igénybe. Ha ez az idő pontosan 30 másodperc, akkor a mi tempónk: negyed = 74. Látjuk: ennél egy kicsivel lassabb, vagy kicsivel gyorsabb tempó is megfelelő lehet, csak ne szaladjunk el, ill. ne legyen vontatott az éneklésünk. A 60-80-ig tartó intervallumba sok minden belefér, a bűnbánati ének ugyanúgy, mint a dicsőítő ének. Tehát: szeressük egymást, legyünk tekintettel egymásra, mert így tudunk közösen énekelni: „Dicsérjétek az Urat! Hiszen Istenünkről énekelni jó; hiszen őt dicsérni gyönyörűséges és illendő dolog!” (Zsolt 147:1)

Draskóczy László

LEVELESLÁDÁNKBÓL

Július 3-án érkezett az argentinai Buenos Airesből az alábbi kettős levél:

„Elküldöm édesanyám levelét. Ő szeptember 4-én lesz 102 éves, de hála Istennek jól van egészségileg és főleg szellemileg. (Havonta egyszer a templomban felolvass) egy saját kezűleg megírt prédikációt, mert itt Buenos Airesben a református egyháznak nincs most állandó lelképásztora. Szívélyes üdvözléssel Schirl Klára.”

„Kedves Nagytiszteletű Uram! Megkaptam a drága kis küldeményt, a gyönyörű kőbányai templom teljes fényképét. Nem találok elég szót, hogy kifejezzem örömet ezért az ajándékért. Ezt a templomot igazán enyémnek érzem. Hiszen ebben a templomban kereszteltek, itt konfirmáltam és esküdtem örök hűséget annak, akit ebben a templomban ismertem meg, mint a templom segédlelkészét. Fájdalmas, hogy

hat boldog esztendő után meghalt. Én másodszor is férjhez mentem. Akkor is ebben a templomban kaptunk áldást Istentől. Szeretettel Schirl Nándorné, Képes Ilona.” Képes Ilona a két világháború között egy évtizeden át a kőbányai egyházközség egyik hittanoktatója volt. Most Buenos Airesben teljesíti az „egyetemes papságból” adódó hivatását. Köszönjük! Köszöntjük! Áldott életére további áldást kérünk Urunktól.

Vértesaljai férfikonferencia

A Vértesaljai Egyházmegye 2009. június 27-én tartotta meg hagyományos „Egyházmegyei férfi konferenciát”-ját, melyen Szövetségünk főtitkára is részt vett. A konferencián – a címe ellenére – női presbiterok és egyháztagok is részt vettek. A résztvevők száma 13 gyülekezetből 66 főt tett ki. A helyi lelkipásztor, *Szabó Julianna* megnyitója és *Agyagási István* vértésaljai esperes áhítata után előadást tartott *Németh Pál* Budapest-Ganzkertvárosi lelkipásztor „Az eleve elrendelés a kálvini teológiában”, majd *Dr. Tőkéczi László* dunamelléki főgondnok „Egyház és politika viszonya Kálvin idejében és napjainkban” címmel. Hozzászólásában főtitkárunk a Szövetségbe hívogatta a megjelent presbitereket azzal, hogy a felvetett problémákra együtt próbáljunk megoldást találni. A konferencia második felében *Kocsis Béla* bicskei presbiter bizonyosítételére került sor. Az alapi gyülekezet vendéglátásban igen kitett magáért, ebéden látva vendégül a megjelenteket.

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZAGOS REFORMATUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztőség:
Budapest, VII. Vilma királyné-út 5.
Telefon: 134-843.
Kiadóhivatal: Harmat-út 27.
Megjelenik évente ötször.

Főszerkesztő:
DR. RAVASZ LÁSZLÓ.
Felelős szerkesztő: SZABÓ IMRE
Főszerkesztő: DR. CSIKESZ SÁNDOR

A Magyar Presbiter az Országos presbiteroknak az ORFPA tagdíj fejében jár. Kérjük a presbiterumokat, hogy osszák meg a tagdíjat, amely évi 1 P. mulhatatlanul küldjék be. Akiknek saját címére megy a lap, azoktól 1,20 P. beklüldését kérjük.

Miről írt lapelődünk 70 évvel ezelőtt?

Személyenyek a Magyar Presbiter 1939. évi augusztus havi számából.

Kedves Testvéreim!

Ez év augusztusában ismét hálaadással köszönhetjük meg Gondviselő Mennyei Atyánknak az új kenyér ajándékát. Köszönjük Urunknak, hogy most is gondja volt reánk: az Ő embergyermekre, gondja volt testi megelégtetésünké. De még inkább köszönjük Istenünknek a nekünk ajándékozott lelki kenyeret:

Jézus Krisztust. Dicsőítjük Megváltónkat, hogy szent asztalának ismét vendégei lehetünk. Aki újra hirdeti és kijelenti számunkra Mennyei Édesatyánk változatlan és megújuló kegyelmét, szeretetét! Hálaadással dicsőítjük Istenünket, hogy újra és újra kérhetjük Tőle: „A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma!...” (Mt. 6,11) Kérhetjük, mert Teremtő és Gondviselő Isteneknek gyermekei lehetünk. – (A cselédnek, vagy a béresnek „jár a kenyér!”, de nekünk: Mennyei Atyánk gyermekeinek kérni kell Tőle! Milyen nagy kegyelme Urunknak, hogy kérhetjük naponként Jézus Krisztus szavaival a „mindennapi kenyeret”!)

Az új kenyérért történő hálaadásra, az ünnepélyes Úrvacsorára kívánta felkészíteni hét évtizeddel ezelőtt SZABÓ Imre Esperes Úr az akkor élő és szolgáló Testvéreinket „Magyar kenyér” címmel közreadott vezércikkében.

Gondolatai ma is építőek és hasznosak lehetnek református gyülekezeteinkben.

Így kezdi írását: Az 1939. esztendő nyara „forró”, és rendkívül „tikkasztó” volt a mezőkön arató emberek és állatok számára. „Heteken át tüzes kemencévé hevült a nagy magyar Alföld, ...óráról órára nőtt a hévség.” DB – Istennek legyen hála, „az aratók állták a napot” kora reggeltől késő estig, és „három hét alatt mindent learattak, amit bevetettek.” Csűrbe került a gabona, és „már megőrölték az első zsák lisztet.”

Az Úr szent asztala ismét megterítettet, és „az új kenyér” és a bor képében újból hirdették e szent jegyek által Mennyei Édesatyánk szeretete, gondviselése és bűnbocsátó kegyelme: „a Látható Ige”!

Mikor Urunknak mindezért hálát adunk, egyben gondoljunk tisztelettel és szeretettel azon Testvéreinkre, akiknek szorgalmas munkálkodása által került ismét asztalunkra az új kenyér! Mert igen sok „emberi erőfeszítés és szenvedés, ...természeti energia kell, hogy kenyér kerüljön asztalunkra”, és a „sok-sok millió éhes emberi szájba...”

Magyar népünk „csak addig él, amíg magyar kenyeret ehetik, és magyar kenyeret adhat más nemzeteknek”, itt, ezen a tájon: a Kárpát-medencében.

A szorgalmas magyar ember „verítéke árát” e magyar föld „mindig dúsan visszaadta”, még a „szélsőséges időjárás” ellenére is!

Gondviselő Istenünk „ezt a földet magyar népének adta...” – mert Néki is „kedves a magyar kenyér”, – „mindennapi kenyerünk” az Ő dicsőségét, gondviselő szeretetét hirdeti.

A szerző ezzel az imádságos óhajással zárja írását: „...bár itthon is minden presbiter, minden gyülekezetben felvenné az új magyar kenyérből az Úr megtöretett testét, mert a magyar kenyér is akkor a legtáplálóbb, mikor az Úr asztaláról osztják ki” lelkipásztoraink.

Pintér Mihály

Ez a lapszámunk

a Magyar Református Egyház Zsinatának hathatós támogatásával jött létre.

Ezúton is köszönetünket fejezzük ki a Zsinat elnökségének.

Bibliáról, imáról, gyülekezetről

Interjú a Bolyai-díjas Ritoók Zsigmond akadémikussal

Hol és hogyan kezdődött tudatos kapcsolata egyházunkkal?

– Nem tudom valamely eseményhez vagy időponthoz kötni, mint ahogyan azt sem, hogy mikor serdültem fel. Igaz, ahogy a serdülésnek is vannak külső jelei, a református egyházzal való kapcsolat tudatosodásának is voltak – talán így mondhatnám – fokozatai. Így ilyen volt a hittan óra. Első elemiben, az osztály többségében katolikus lévén az Ő hittan órájuk volt az órarendben délelőtt, a „másvallásúaké” pedig délután, s a katolikus hittan alatt a folyosón üldögéltünk.

Később ez megváltozott, de ez olyan élmény volt, ami érezhetővé tette azt, hogy a református az valami más, mint a többi, mint a többség. Jórészt ezért szorgalmazta egyébként katolikus édesanyám, hogy a Budapesti Református Gimnáziumba járjak, ahol ilyenfajta megkülönböztetésnek nem leszek kitéve. Azután a gimnáziumi hittan órák „serdítettek” tovább, tudatosították, hogy mit jelent reformátusnak lenni, 1945 után a KIE, majd ennek megszűnte után, az ötvenes évek elejétől a Kálvin téri ifjúsági Biblia-óra. Ennek különösen sokat köszönhetek. 1956-ban lettem presbiter. Ez egyfelől egy folyamat le-

zárását jelentette, a reformátusság egyéni, a presbiterré válással pedig ennek közösségi megélését, ami persze fokozatosan, azt mondhatom, tervszerűen elő volt készítve. (Egész életemről azt mondhatom, hogy minden fontos mozzanata egy bölcs terv, Isten tevé szerint ment és megy végbe.)

Hosszú évtizedeken át presbiter, Kálvin-téren főgondnok volt. Előtte van, ahogyan istentisztelet előtt kedvesen, tapintatosan fogadja az érkezőket. Mit jelentett Önnek ez a szolgálat?

– Sokfélé. Így visszatekintve erre a „sokféle”, mégis a lényegét, amit ma a legfontosabbnak tartok, összefoglalva azt mondhatom: A békesség munkálását sokféle vonatkozásban: személyek közt, felfogások közt, különféle érdekek közt (egyházpolitikaiak közt is), megmutatva mindkét félnek, hogy miért mondja a másik azt, amit mond, s hogy talán az ő véleményében is van valami, ami megfontolandó. Most már persze öreg vagyok, s az ilyenfajta szolgálat elsősorban nem az én dolgom, de amit tudok, azt csinálom. A templom kapujában állva üdvözlöm a bejövőket. Hogy ez miért jó, arról már írtam a Presbiterben, nem ismétlem, röviden csak annyit: Gyülekezeti tagok azt érezhetik, nem pusztán névtelen számok a nagy gyülekezetben, hanem személyes kapcsolatuk van valakivel, valakikkel (már többen csináljuk), én meg azt érezhetem: a presbiteri szolgálat nemcsak a gyülekezet szolgálata általában, hanem a gyülekezeti tagoké, sok gyülekezeti ta-

gé személyesen is. Ha pedig külföldiek (turisták) tévednek be, és tudok velük beszélni, elmondom, miféle templom ez, és hogy mindig szívesen látjuk őket – ennek örülnek, és talán egy kicsit jobb véleménnyel lesznek a magyarokról és a reformátusokról.

És miderre hogyan jutott idő az egyetemi tanárság, a kutatómunka mellett?

– Nem tudom. Ebben is Isten segített.

Engedjen meg néhány személyes kérdést! Mit jelentett, jelent Önnek a Biblia és az imádság?

– A Biblia olyan, mint a mindennapi táplálék. Az sem ízlik minden nap különösen, néha már estére elfelejtjük, mit ebédeltünk, mégis beleépül a szervezetünkbe, és vannak napok, mikor különösen jól esik, és ha nem ennénk minden nap, nemcsak nem jutnánk ilyen „jóízű” napokhoz, de nem is élnénk. A Biblia Isten beszéde, a mindennapos igeolvasás akkor is táplál, formál, ha nem érezzük úgy, hogy „ez most nekem szólt”, és ha nem olvassuk minden nap, nem jutunk olyan igékhez, amelyek személyesen megszólítanak, figyelmeztetnek, megítélnek, megbocsátanak – aszerint,

hogy Isten mit tart szükségesnek. Másfelől, ha éppen nem is szól nekem, belém épül, és a Szentlélek a kellő pillanatban eszünkbe juttatja. Mit juttasson eszünkbe, ha nem raktározódik bennünk fel az Ige sokféle üzenete? Az imádság a másik oldal, olyan, mint mikor a gyermek (a felnőtt gyermek is!) a szüleinek elmondja problémáit, keserűségeit, örömeit, bocsánatkérését. Nagy baj, ha a gyermek (a felnőtt gyermek is!) nem beszélget a szüleiével, mi fáj, mi jó, ha nem tud bocsánatot kérni, nagy baj, ha az ember nem tudja elmondani Istennek, mi van benne, jót is, rosszat is, ha nem tud bocsánatot kérni. Azt hiszem, a „szüntelen imádkozzatok” apostoli értelme éppen ezt jelenti: az Istennel való szüntelen kapcsolatban lételet.

Van-e olyan Ige, ami meghatározó lett az életében?

– Van. Mikor a Budapesti Református Gimnázium jelenlegi épületének alapkövetétele volt, a Gimnázium akkori tanulóinak nevében én tehettem le az alapkövet, s az iskola vallásánára, Draskóczy István a 16. zsoltár 6. versét adta, hogy azzal tegyem azt: „Az én részem kies helyre esett, nyilván szép örökség jutott nekem”. (Az új fordítás másképp, de nekem a revideált Károlyi szerinti szöveg vált Igémmé.) Úgy érzem, hogy ebben az Igében egész életem benne van, meg az is, ami ezután következik. Istennek legyen ezért is hála.

(drbl)

Bóly 80 éves nyugalmazott gondnoka

„Mindedig megsegített bennünket az ÚR”. Ez az Ige olvasható a Baranya megyei Bóly Református Gyülekezet imatermében. Ez érvényes Pintér Kálmán volt gyülekezeti gondnok életére is, aki 1929. 04. 27-én született.

Életének első 18 évét reményességben a felvidéki Negyeden, szülőfalujában élte. Jött az igazságtalan törvényes rendelkezés. Szülőföldjét el kellett hagynia, melyet oly nagyon szeretett. Új hazára, otthonra Bólyon talált a református ifjú családjával.

Érkezése a bólyi vasútállomásra 1947. november 4-én történt, ahol a korábban idetelepített honfitársai várták. Vallásukat, hitüket hozták magukkal és megalakították a bólyi Református Gyülekezetet, ami nem volt könnyű a teljesen katolikus környezetben. Kaptak épületet, melyet berendeztek Imaháznak és itt tartották az Istentiszteleteket. Aktívan részt vett a Református Ifjúság életében, munkájában. Későbbi

években komoly feladatokat kapott gyülekezetétől. 1992-ben megválasztották Gondnoknak. Majd 1995-ben alapító tagja lett a Presbiteri Szövetségnek. Istentől kapott feladatokat mindig lelkiismeretesen végezte gyülekezete és egyháza javára. 1994. szeptember 1-jén jött a gondolat, hogy templomot kellene építeni, mert a hívek nem fértek el az Imaházban. Sokat foglalkoztatta az áttelepítés 50. évfordulójára való készülődés. A gyülekezet döntése alapján elkezdődött a templomépítés. Szervezte, mozgósította a gyülekezetet, a város lakosságát a szeretetmunka végzésére a templom építéséhez. Mindvégig támogatta ebben a munkában Boruss Mária lelkipásztor. Naponta, reggeltől estig ott voltak a hívek és az emberek között. Boldog volt, hogy erőt kapott a Jóistentől e feladatok végzésére, és örömmel tartotta meg beszámolóját a templom felszentelésekor, 1997. 10. 26-án. Az áttelepítés 50. évére való

megemlékezés már az új templomban történt. Isteni ajándéknak tartotta, hogy a felvidéki gyökerektől elszakított gyülekezetnek szép temploma lett.

Presbiter Szövetségi rendezvényeken, Istentiszteleteken, Biblia-órákon mindig ott volt. A temető gondnoki teendőket is ellátta. Járt a temetőt, megállt honfitársai sírjánál A Bólyi Gyülekezet testvérkapcsolatot létesített a Negyedi Református Gyülekezettel.

2002-ben önként kérte felmentését betegsége miatt. E sorok írója meglátogatta a 80 éves testvért, Szövetségünk tagját, születésnapján. Nehéz tudomásul venni, hogy a szellemileg friss Gondnokot szobához, járókeret-höz kényszerítette betegsége. Két lánya, négy unokája és egy dédunokája van. Családjában köreben boldogan és örömben él. Napjait Biblia olvasásával és imádsággal kezdi. Rendszeresen olvassa Presbiter folyóiratot és a Reformátusok Lapját. Legkedvesebb éneke a 276. dicséret: „Egyedüli reményem, ó Isten csak te vagy” Naponta hálát ad a Jóistennek, hogy életét megtartotta, mindedig megsegítette.

gatta ebben a munkában Boruss Mária lelkipásztor. Naponta, reggeltől estig ott voltak a hívek és az emberek között. Boldog volt, hogy erőt kapott a Jóistentől e feladatok végzésére, és örömmel tartotta meg beszámolóját a templom felszentelésekor, 1997. 10. 26-án. Az áttelepítés 50. évére való

megemlékezés már az új templomban történt. Isteni ajándéknak tartotta, hogy a felvidéki gyökerektől elszakított gyülekezetnek szép temploma lett.

Presbiter Szövetségi rendezvényeken, Istentiszteleteken, Biblia-órákon mindig ott volt. A temető gondnoki teendőket is ellátta. Járt a temetőt, megállt honfitársai sírjánál A Bólyi Gyülekezet testvérkapcsolatot létesített a Negyedi Református Gyülekezettel.

2002-ben önként kérte felmentését betegsége miatt. E sorok írója meglátogatta a 80 éves testvért, Szövetségünk tagját, születésnapján. Nehéz tudomásul venni, hogy a szellemileg friss Gondnokot szobához, járókeret-höz kényszerítette betegsége. Két lánya, négy unokája és egy dédunokája van. Családjában köreben boldogan és örömben él. Napjait Biblia olvasásával és imádsággal kezdi. Rendszeresen olvassa Presbiter folyóiratot és a Reformátusok Lapját. Legkedvesebb éneke a 276. dicséret: „Egyedüli reményem, ó Isten csak te vagy” Naponta hálát ad a Jóistennek, hogy életét megtartotta, mindedig megsegítette.

Klobucsnik Imre
Presbiteri Szövetség tagja

Visszapillantó

Tanévzáró Patakon

2009. június 27-én tartotta ünnepélyes tanévzáró istentiszteletét és akadémiai közgyűlését a Sárospataki Református Teológiai Akadémia.

Az évzáró istentiszteleten *Gazda István*, a Borsod-Gömöri Egyházmege esperese hirdette az Igét, János evangéliuma első fejezetének válogatott versei alapján. Keresztelő János példáját állította középpontba, rámutatva arra, hogy Keresztelő János is csak útkészítő kívánt lenni, így nekünk sem kiabáló vagy hangoskodó, hanem kiáltó szóként kell szólnunk Istenre.

Dr. Kádár Ferenc rektor évzáró jelentésében egy 1536-ban történt eseményre utalt. Kálvin és Fárel szenvedélyes vitája azt eredményezte, hogy Kálvin Genfben maradt. Lemondott saját céljairól, eltervezett tanulmányairól, a szobatudós nyugalmáról és függetlenségéről. Tudományát az igehirdetés és gyülekezetvezetés szolgálatába állította. Ma is ilyen tudományművelésre van szükség, amely nem más, mint az Ige szolgálatának tisztaságáért folytatott küzdelem. Legyen intézményünk a szó reformátori értelmében a szent tudomány központja. Olyan hely, ahol a teológia elmélyült művelése és az egyházi gyakorlat kölcsönösen meggazdagítják egymást – hangsúlyozta a rektor. Az évzáró jelentés további részéből értesülhetett a hallgatóság az Akadémia életének fontosabb eseményeiről, az elvégzett munkáról.

Az Akadémia közössége az élő történelem két jelentős alakját köszönthette a Sárospataki Református Kollégiumért díj átadásával: *Berényi József* nyugalmazott lelkipásztort, az Akadémia egykori lelkipáncsát és homiletika gyakorlat tanárát, illetve *D. Szabó Dáni-*

elt, az egyházkerület egykori főgondnokát, a Presbiteri Szövetség elnökét.

Ezt követte az oklevelek átadása, a segédlelkészi eskü, a katekétal-lelkipásztori munkatárs szakon végzetek fogadalomtétele, valamint a hallgatói jutalmak kiosztása.

A tanévzáró közgyűlést *Dr. Molnár Pálnak*, az egyházkerület újonnan választott világi főjegyzőjének köszöntő szavai zárták.

Örömmel adunk hírt Szövetségünk nevében is a pótfelvételi lehetőségéről és hívogatjuk is testvéreinket: jöjjenek, jelentkezzenek! Sárospatak a felnőtt- és presbiterképzés fellegvára. Most a két jelzett szak indul, jövőre újból indul új évfolyam a presbiterképzésben is. Látásokat, ismereteket, testvéreket kaphat minden kedves hallgatónk az Úrtól Sárospatakon. Várjuk testvéreinket!

Tiszacsegei csendesnap

Nagy szeretettel, imádsággal és gondoskodással előkészített presbiteri továbbképző csendesnapra érkezhettünk Tiszacsegére, 2009. június 28-án, vásárnap reggelre. A Hajdúvidéki egyházmegye északi körének (három egyházmegyei presbiteri kör is él és munkálkodik) tagjai megtöltötték a szép nagy templomot, s már a templom körüli szokatlanul nagy autópark is jelezte, hogy milyen sok gyülekezetből érkeztek vendégek.

Dr. Fábrián Ildikó nagytiszteltú asszony és kedves férje, a helybeli gyülekezet egészével mindent megtettek, hogy lelki-testi gazdagodásban részesítsenek és a legtávolabbról érkezők is otthon érezzék magukat. A gazdag igei program keretében, mely *Isten Lelkének az egyházban végzett munkájáról* szólt, négyen is szolgáltak. *Szabadi Árpád* esperes úr, gyökér kérdés–alap kérdés címmel végzett nyitó és elmélyítő ígéhirdetést, a Jeremiás 17,7-8 alapján. Szolgálatának megszólító ereje és testvéri hangja mindnyájunknak nagy gazdagodást jelentett. *Gacsályi Gábor*, hajdúnánási lelkipásztor testvérünk a Máté 3,8-10 és a Galata 5, 22-23 alapján a gyümölcsök bizonyágtételéről, a gyümölcstermésről és a gyümölcstelenség lelki életveszélyéről szólt.

Az Efézus 4,11-16 az „intézményesült” kegyelmi ajándékok kérdéskörét érintette. A késő délutáni evangélizációs szolgálatot *Pásztor Gyula*, a Sárospataki Teológia lelkigondozó tanára végezte, az ApCsel 2,8 textusát kibontva és a mai megszólító és meg hallható ige csodájáról bizonyágot téve.

A gyülekezet zeneileg igényes missziói lelkületű kántora, *Prokisch Sándor*, és az énekkar mindnyájunknak nagy örömet szerzett ismert és akkor megismert énekeivel. Megyei szövetségi elnökünk, *Eszenyi Balázs* pedig példás buzgalommal végezte szövetségi szervezői munkáját is.

A csendesnapot *Jónás Sándor* polgármester úr is megtiszteltette és köszöntötte, s hasonlóan kiemelt vendégünk volt *Kiss László*, a Tiszai Turisztikai Hajózás megalapítója és tb. kapitánya, sokunk személyes ismerőse és barátja.

A gyöngyöri idő és táj, a tiszai kompjárat, a várossá nőtt üdülőtelep, ahol gazdag ebédünket is elfogyaszthattuk, Petőfi verseit idézte bennünk és Isten kedves, külön ajándéka volt. Örömmel és hálaadással gondolunk vissza a konferenciára, s reménységünk szerint több új taggal gazdagodik Szövetségünk.

D. Szabó Dániel

Sárospataki támogatás Szövetségünk cigánymissziójának

A Dél-koreai Református Egyház missziói szolgálatával, közösen végzett munkánkban nagy segítséget és támogatást jelent, hogy Sárospatak város képviselőtestülete 5 évre ingyenesen használatba adta az Önkormányzat tulajdonában lévő Halászhomok 51. sz. alatti ingatlanát.

A Sárospatakon és környékén folyó missziói szolgálatunk hátterében az évekkel ezelőtt megrendezett nemzetközi konferenciánk áll, mely már akkor a cigánymisszió kérdésével foglalkozott két előadásban (1998-ban).

A szolgálat az utóbbi négy évben *Rev. Choi Young* koreai misszionárius és családja bekapcsolódásával nyert megerősítést, akiknek hűséges és áldozatos munkáját Isten fölöttébb megáldja. Mindenütt református egyházunk közösségeivel és képviselőivel együtt.

Kiemelkedő a sárospataki, tiszakarádi, halászhomoki szolgálatunk, továbbá a kárpátaljai kis- és nagydobronyi munkánk, a királyhágómelléki (Hadad) cigányiskola és étkeztetés létrehozása, melyet szintén koreai testvéreink vezetnek. Új munkaterület nyílt Sátoraljaújhelyen. Három felnőtt cigány testvérünk már elvégezte a sárospataki presbiter továbbképzőt, ősztől három cigány nőtestvér végzi és fejezi be két éves képzésünket. Rendszeres gondozói, látogató szolgálatuk mintegy 35 közép-, ill. főiskolás diákot ér el. Eddig általában cigány otthonokban gyűltünk össze, mint a mellékelt kép is mutatja, nagy zsúfoltságban és örömben.

Istennek legyen hála, az önkormányzat és vezetői valamint az egész testület jóakarataért (*dr. Hörcsik Richárd* polgármester és *Aros János* alpolgármester). Sárospatakon a Református Teológián *Pásztor Gyula*, *Gulácsy, Horkai* ny. püspökökkel, *Victor István*nal és családjával, *dr. Pándy Szekeres Dávid* Kárpátalján munkálkodó kanadai református missziói és iskolaügyi koordinátorral is együttmunkálkodunk, aki feleségével (*Szabó Anna*) és munkatársi közösségével cigánymissziói iskolát is alapított és tart fenn a gimnáziumok támogatása és gondozása mellett.

Isten áldását kívánjuk mindnyájuk életére.

D. Szabó Dániel

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Április

17. és 19. között a Lónyai utcai Református Gimnázium fennállásának 150 éves évfordulója alkalmából rendezett megemlékezésen Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök, *dr. Ritoók Zsigmond* tb. elnök és *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár képviselte.

18-án Székesfehérvárott magyar-magyar református Kárpát-medencei találkozó volt, melyen Szövetségünket *dr. Kolosváry Bálint*, Budapest-Déli területi szervezetünk előző titkára képviselte.

19-én Ónodon tartotta soron következő képzési alkalmát a dél-borsodi egyházmegyei területi szervezet *Victor Anna* ónodi lp., *dr. Fodor Bertalan* dél-borsodi területi elnök, *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök, *Kim Pál Heung* (Korea), *Gazda István* esperes, valamint *Pásztor Gyula* lelkipásztor szolgálataival.

24-én *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár és *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár a Pápai Református Teológiai Akadémia 6. éves hallgatói között szolgált.

25-én A lélek békessége. „Az Isten nélkül élő nyugtalan lélek: a békétlenség okai. A megbékélés Istennel, emberrel, önmagunkkal. A békességteremtés közösségi szinten” témákban ill. címmel volt képzési alkalom a Budapest-Déli egyházmegyében. Előadó: *Cseri Kálmán*, helyszín: Kispeszt-Központi Református Egyházközség. Gyakorlati kérdés: a lelkigondozás és a lelki betegségek. Meddig csak spirituális és mettől orvosi probléma? Határok, határátlépések. Előadó: *dr. Pálhegyi Ferenc*.

Ugyanezen a napon a Szeged-Kálvin téri Egyházközségben a Csongrádi Területi Szervezet rendezett presbiteri csendesnapot, melyen Kálvinról szóló előadás hangzott el *dr. Molnár János* debreceni professzortól, és *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár számolt be a Szövetség munkájáról.

Május

8-án *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök, *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár és *Véres Sándor* elnökségi tag, a Dunamelléki Egyházkerület presbiteri főjegyzője a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen szolgált, 6. éves teológus hallgatók között.

9-én Egerben *dr. Kádár Zsolt* szolgálatának jubileumi megemlékezése *dr. Bölcskei Gusztáv* püspök ill. *dr. h.c. Szabó Dániel* elnök szolgálataival.

10-én Noszvajon egyházmegyei presbiteri csendesnap volt Szövetségünk elnöke és *Magyar Balázs* Szövetségünk egervölgyi elnöke szolgálataival. Téma: A Kálvinizmus helyzete határainkon innen és túl.

Ugyanezen a napon az Északpesti egyházmegyéhez tartozó Szigetmonostoron – a május 22-i Alkotmányozó Zsinatra ill. ünnepi nagygyűlésre történő felkészülés jegyében – kisköri konferenciát rendeztek *Mikolai Ágnes* helyi lelkipásztor, *Márkus Mihály* ny. püspök, *Czanik András*, a MRE Zsinat munkatársa, valamint *Izsmán Jónás* ipolysági lelkipásztor szolgálataival. A résztvevők az északpesti egyházmegye lelkipásztorai, presbiteri, gyülekezeti munkásai voltak, de

többen érkeztek a Felvidékről, Ipolyságról is. Szövetségünket *dr. Judák Endre* presbiterképzési titkár és *dr. Kolosváry Bálint* Bp.-Déli területi szervezetünk előző titkára képviselte.

12-én *dr. Szilágyi Sándor* főtítkár a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kara végzős hallgatói között szolgált.

13-14-én tartotta ülését a MRE Zsinat, melyen Szövetségünket *dr. h.c. Szabó Dániel* képviselte.

14. és 16. között tartotta Nemzetközi Kálvin konzultációját a MRE tudományos testülete, a Doktorok Kollégiuma.

15-16-án Verőcén tartotta Szövetségünk elnöksége csendes hétvégéjét, melyen megtárgyalták *dr. Nagy Sándor*, a MRE Zsinat előző presbiteri elnökének, volt dunamelléki főgondnoknak Lépéskényszer címmel megfogalmazott, a Presbiteri Szövetség ill. egyházunk eddiginél aktívabb közéleti szerepvállalásának szükségességéről írt vitaindító javaslatát, valamint a MRE Zsinat Ifjúsági Irodájával történő szorosabb együttműködés lehetőségét. Igei szolgálatot *Fónagy Miklós*, az északpesti egyházmegye tb. esperese, *Márkus Gábor* helyi lelkipásztor, valamint *dr. Viczián Miklós* elnökségi tag tartott, előadással szolgált *Ódor Balázs*, a MRE Zsinat Ifjúsági Osztályának vezetője.

16-án presbiteri konferencia volt Gyulán *Szabó Klára* mezőberényi, *Tyukodi László* kötegyáni és *Béres János* dévaványai lelkipásztor szolgálataival. Az alkalom témái: „Dicsőségem másnak nem adom.” (Ézsaiás 42,8) – megnyitó áhítat, Soli Deo Gloria! – Kálvin János tanítása a predestinációról, Kálvin János, mint lelkipásztor. Az előadások után hozzászólások következtek, majd imaközösséget követően az alkalom közös ebédrel zárult.

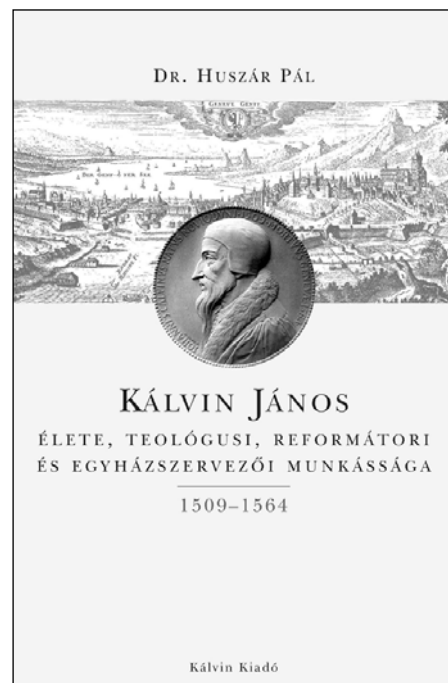
A presbiter könyvespolcára

Dr. Huszár Pál:

Kálvin János (1509–1564) élete, teológusi, reformátori és egyházszervezői munkássága

„Protestáns egyházi körökben, illetve a protestáns közgondolkodásban jól ismert, de másutt sem teljesen ismeretlen, hogy többnyire az észszerűség határát meghaladóan leegyszerűsített elképzelések, sommás ítéletek élnek az egyházi és azon kívüli köztudatban Kálvin Jánosról. (...) A legőszintébb tisztelet, elismerés, sőt rajongás mellett a hatalomvágy, a zsarnoki törekvések, a konokság, a türelmetlenség, valamint a kegyetlenség igaztalan vádjai szoktak Kálvinnal kapcsolatban a leggyakrabban elhangzani azoktól, akik ilyen vagy olyan okból nem kedvelték, sőt esetleg éppen elítélték, netán még gyűlölték is a nagy genfi teológust és reformátort.” E sorokkal kezdi könyvének személyes hangú bevezetését Huszár Pál, a Dunántúli Református Egyházkerület főgondnoka és a M.R.E. Zsinatának világi elnöke. Munkáját azzal a céllal állította össze, hogy a teológiai végzettséggel nem rendelkező, az egyháztörténetben nem feltétlenül járatos, esetleg az egyházunkhoz sem kötődő érdeklődők számára írjon egy népszerűsítő, a nagy genfi reformátor tevékenységét annak fő vonalaiban bemutatató Kálvin-életrajzot. Azzal a reménységgel ajánlja könyvét, hogy annak elolvasása után egy egységes, egyszersmind igazabb Kálvin-kép alakul ki az olvasókban, s hogy ezzel együtt e Kálvin-képben majd megismerhetik azokat a momentumokat is, amelyek Kálvin Jánosnak a magyar nemzetben, azon belül is a magyar protestáns köztudatban, de még inkább a magyar reformátusság tudatában fellelhető kötődéseit mutatják fel.

(*Kálvin Kiadó*, 2009; 224 oldal, keményítáblás, ára: 1800 Ft)

KÁRPÁTMEDENCEI

Erdély
Somosd

A somosdi (Erdély) testvérgyülekezet meghívott egyhetes, február 23-tól március 1-jéig tartó evangelizációs igeszolgálatra. A Marosvásárhelytől 12 kilométerre fekvő, Nyárád-menti kis falu lakossága színmagyar, melynek református gyülekezete az ősök hagyományában megcsontosodott öntudattal és ragaszkodással szereti egyházát. Jellegzetes magyar református népegyházi lelki ugar, a közösségépítés fárasztóan nehéz munkájában, az Ige magvetésének befogadására. A „mit szól a falu?” súlyos béklyója nehezíti az igei-lelki gyülekezetépítés menetét. Tíznapos ott-tartózkodásom alkalmával közlőrl ismerhettem meg a gyülekezet tagjait, nemcsak a templomban, hanem az otthonukban tett látogatásaim során is.

Voltak persze szívét melegítő, felüdítő megtapasztalásaim is, különösen az evangelizációs hét végére érve, az őszinte személyes beszélgetések alkalmával. Isten drága, megtisztított építőköveit is látom bennük, a lelki házzá való építésre várva.

Botos Csaba, a lelkészük igazi őrálló és pásztor, aki 15 éve él közöttük, ősztől tavaszig és tavasztól őszig, példás családgondozást végezve (350 látogatás évente). Igei mércéje: *Ismerd meg juhaidat egyenként, törődj gondosan a nyájakkal* (Péld. 27, 23).

Az elindulásom előtti napokban Isten bátorító, erősítő ígét helyezett a szívemre: *Az Úr elküldi majd angyalát előtted* (1Móz 24,7). Hogy mennyire nagy szükség volt a küldött őrző-védő szolgálatára, azt a következő eset is mutatta. Odamenet egy román magántársaság buszával utaztam. Püspökladány előtt, déli időben, szikrázó napsütésben és kitűnő száraz útviszonyok mellett a román buszvezető későn vette észre a vasúti kereszteződés előtt a leengedett sorompót és a villogó piros lámpát. Csak vészfékkel tudott megállni a sorompó előtt másfél méterrel. A csomagtartóról elszálltak a csomagok, és ekkor elrobogott előttünk egy személyvonat nagy sebességgel. Hogy az Angyal jelenléte nélkül mi lehetett volna?! De az Úr Küldötte biztosította számunkra a védelmet és az oltalmat.

Az Úr áldó jelenléte volt tapasztalható óráról órára abban is, hogy a „nagy Testvér” gyülekezet imahídja kötötte össze a földet az éggel, szívünket erősítette a távoli testvérek imalánca és gyakori telefon és e-mail „forró drótja”. Maradandó emlékként hoztam magammal a személyes beszélgetésekből kisugárzó áldások jó ízét:

- egy idős, mozgáskorlátozott asszony otthoni imaélete a somosdi gyülekezet „erőműve”. „Látogatóim soha nem mennek el tőlem Ige és ima nélkül” – vallotta.
- egy huszonéves confirmált cigányfiúnak életfontosságú a gyülekezet és a kóruséneklés. Mindez sugárzó arcán is látható volt.

- a rendszeres Biblia-olvasás és a közös imádság egy 45 év körüli házaspár mindennapi életében természetes gyakorlat. Példás a gyülekezetért hozott rendszeres áldozatok is.
- DVD-kamerájával rögzítette, majd sokszorosította is az evangelizációt egy 40 év körüli férfi. Ezen a héten indult el a rendszeres imádkozás keskeny útján; beszélő viszonyba került Jézussal.
- a falu polgármestere (volt presbiter) mély átéléssel vallott: most ismerte fel a keresztyén közösség értékét és tartalmát: az igeközösség, az imaközösség, a szolgálóközösség titkát.

Más alkalmakat is készített számomra Isten ezen a héten, s nemcsak Somosdon:

- Marosvásárhelyen (Alsóvárosi gyülekezet) a körzeti presbiteri csendnapon igeszolgálatra kértek fel, ahol a jelenlevő 200 presbiter megerősítő döntést hozott az Erdélyi Egyházkerületi Presbiteri Szövetség felállítására és a szervezett presbiterképzés beindítására.
- Somosdon részt vettem a rendszeresen tartott lelkészkeri találkozón, ahol egységes támogatásukról biztosították az Erdélyi Presbiteri Szövetség presbiterképzési koncepcióját.
- Meghívtak egy távolabbi kis gyülekezetbe a gyülekezeti presbiteri szolgálat gyakorlati kérdéseiről (516 előadás tartására).

A somosdi evangelizációs hét befejezéseként (vasárnap délután) került sor a hagyományos „morszaszedetegetésre” a gyülekezeti teremben. Akik ezen részt vettek, egyenként rövid bizonyágtételben fogalmazták meg a személyesen kapott áldásokat. Ezek a megnyilatkozások tükrözték az Ige szólója számára, hogy *fáradásotok nem hiábavaló az Úrban* (1Kor 15, 58).

Az ott készített jegyzetemből idézek néhány sort:

- „Megértettem: a világ felé be kell zárnom az ajtóm! Jézusnak meg sarkig kinyitni!” (65 éves férfi)
- „Életkérdéssé vált: Itt lakik a te házában? Minden albérlő ki – Jézus pedig be!” (45 év körüli asszony)
- „Nekem szól: Hitt az asszony a szónak, amelyet. Jézus mondott neki, és elindult” (35 év körüli asszony)
- Egy dadogó, szavait nehezen formáló negyvenes férfi: a szív tisztasága fontossá lett számára a héten (rendszeres gyülekezetlátogató)
- „Szükségem van naponkénti megtisztulásra, mint Péternek. Erre elegendő Krisztus vére!” (60 éves asszony)
- „Íránta való hálaból: szeretni Jézust!” (40 éves férfi)

Az alkalom befejezéseként minden jelenlevő ülési sorrendben hangosan imádkozott a saját szavaival; néhányan közülük életükben először! Volt, aki bátorságot vett erre, annak ellenére, hogy a szomszédasszonya ült mellette.

Mikó László

PRESBITERI HÍRADÓ

Királyhágómellék
Sarmaság

A Sarmasági Református Egyházközség gyülekezeti terme adott otthont 2009. március 8-án annak a presbiteri konferenciának és képzésnek, amelyre képviselői alapon voltak meghívva a Szilágysomlyói Református Egyházmegye presbiterei.

A találkozóra 13 gyülekezetből érkeztek presbiterek és lelkipásztorok, összesen 70-en. A megnyitó áhítaton *Lukács József* esperes hirdette Isten Igéjét a Mk 6,37 verse alapján. Az igehirdetésben elhangzott, hogy Jézus megszánta az őt körülvevő tömeget, látta, hogy szükségük van eledelre, ezért arra kérte tanítványait – ma pedig minket –, hogy: „Adjatok nekik ti enniük”. A lelkipásztorok, presbiterek tehát testi-lelki táplálékot kell kínálnak a gyülekezet tagjainak.

A világ sok mindennel „eteti” az embert. És sokszor az, amit a világ kínál sokkal kevesetebb, tetszetősebb, mint az, amit az egyház kínál. Ezért van az, hogy egyre kevesebben jönnek templomba, nem igénylik a lelki táplálékot. Szűkül azok köre, akik lelki kincsekre éheznek, miközben az élet válságai miatt észre sem veszik mennyire kiéhezettek.

Ahol a lelki kenyérnek van kelete, ott nem kérdés az, hogy segítsünk-e a bajba jutottakon. A világ sóvárogva várja az istenfiak megjelenését. Minden presbiter a maga körzetében ezt tartsa szem előtt, és úgy jelenjen meg az övéi között, hogy azok lássák istenfiúságát (beszédben, cselekedetben).

Vigasztalni csak az tud, aki már megvigasztalódott. Mi, akiket ma is megvigasztal és megerősít Isten Szentlelke, menjünk, és e nehéz időkben vigasztaljunk másokat Isten beszédével.

Az igehirdetés után *Püsök József Attila*, házigazda lelkipásztor a Pél 4,18-19 verseivel köszöntötte az egybegyűlteket. Az Ige arra ösztönöz bennünket, hogy bár különböző utakról jöttünk, különbözőek vagyunk, de Isten Szentlelke eggyé kell kovácsoljon bennünket. Mert csak egy út van, Krisztus útja. Ez a világosság útja, és Jézus gondoskodni fog arról, hogy megvilágítsa naponta előttünk ezt az utat.

Tóth András, sarmasági főgondnok, egyházmegyénk Presbiteri Szö-

vetségének elnöke megköszönte a szolgálatot Lukács József esperesnek, és az üdvözlő szavakat Püsök József Attila lelkipásztorok. Miután maga is köszöntötte a megjelent lelkipásztorokat és presbitereket, megejtette a számbavételt. Ezt követően a közgyűlés tagjai elfogadták a napi-rendi pontokat.

A továbbiakban Tóth András, elnök felolvasta elnöki beszámolóját, a Presbiteri Szövetség 2008. éves tevékenységéről lelki és anyagi téren egyaránt. A jelenlevők egyhangúlag elfogadták a jelentést. A tavalyi IV. Presbiteri Konferencia jegyzőkönyvét, amit *Lelki Berta* jegyzőnök írt meg, *Kovács István*, krasznai segédlelkész tolmácsolásában hallgattuk meg és fogadtuk el.

Lukács József esperes beszámolt arról, hogy a Romániai Református Egyház Zsinata – amelynek ő maga is tagja – Kolozsváron ülésezett, és azt határozta, hogy minél hamarabb állásfoglalást kell kiadnia, amely híven tükrözi a Református Egyház véleményét olyan égető kérdésekben, mint a homoszexualitás, az abortusz vagy az eutanázia.

A konferenciának következő pontja a presbiterképzés volt, és erre *Somfalvi Edit*, túrterebesi lelkipásztor (Szatmár megye) kérték fel. Az előadás címe: „Az önismeret és a lelkigondozás kapcsoló pontjai a presbiter életében”. A gazdag és tartalmas előadás a presbiter önismeretéről, szerepéről, szolgálatáról és felelősségéről szólt. Hisszük, hogy minden presbiter vitt magával utólag az előadás üzenetéből, tanulságaiból. Olyan kérdésekre kaptunk világos választ, mint: Ki a presbiter? Kit szolgál a presbiter? Ki a felelős az egyházközség jó vagy éppen rossz menetéért?

A konferencia szeretetvendégséggel zárult, amelyen tovább folytatódtak a beszélgetések, a felmerült kérdések megvitatása.

Köszönet jár a vendégszeretetért a Sarmasági Református Egyházközség Presbitériumának és Nőszövetségének. Bízunk benne, hogy a jövőben lesz folytatása ennek a találkozásnak és a presbiterképzésnek.

Szónyi Levente, lkp
Szilágylompért

Felső-hegyköz – Bihari egyházmegye

Szokásos évi konferenciájukat tartották a kistérségi gyülekezeteinek presbitériumai április 25-én a síteri református templomban és a helyi kultúrotthonban. A Felső-hegyközhez tartozó Hegyközszáldobágy, Hegyközpályi, Hegyközújlak, Hegyközcsatár és Síter presbitériumai immár tizenötödik éve rendszeresen találkoznak a tavasz beköszöntével, minden évben más-más helyszínen.

A találkozó *Mikló Ferenc* esperes a Jn 21,1-6 alapján tartott igehirdetésével kezdődött. Ezt követően a házigazda *Gavrucza Nagy Emese* köszöntötte a vendégeket, illetve röviden bemutatta a templom történetét. A feltárási munkálatok során előkerült egy régi templom alaprajza, amelyeket most tanulmányoznak a szakemberek.

Dr. Zabán Bálint, nagyváradi-velencei segédlelkész diavetítéssel egybekötött előadásában a presbiteri szolgálat bibliai megalapozottságáról szólt. Ő- és Újszövetségi kitekintéssel.

A presbiteri konferencia második részét a felújított önkormányzati kultúrotthonban folytatták a résztvevők, ahol megjelent egyházközségek lelkipásztorai, főgondnokai, gondnokai az elmúlt esztendő sikereiről, kudarcairól számoltak be. Elsőnek *Szilágyi Péter*, a Bihari Egyházmegye főgondnoka és Presbiteri Szövetségének elnöke szólt a jelenlevőkhez, felidézte a presbiterek kötelezettségeit. Sajnos azt tapasztaljuk, hogy az elmúlt 20 évben a presbiteri munka elanyagiasodott. A presbitériumok az elkobzott egyházi javak visszaszerzésével vannak elfoglalva, nem jut

elég idő a lelkigondozásra. Figyeljünk oda a presbiteri bibliáorák rendszeres megtartására, hiszen az a lélek tápláléka, amelyből erőnk merítjük – mondta Szilágyi.

A résztvevők beszámolóiból kiderült, hogy szinte mindenütt, talán Hegyközújlak kivételével, igen alacsony a hétvégi vallásórára járó gyerekek száma. A gyülekezeteinek létszáma évről évre apad, kivétel Hegyközcsatár és Hegyközújlak ahol az elmúlt esztendőben gyarapodás volt. Aggasztóan csökken a templomlátogatás aránya is. Az éves statisztikák szerint a gyülekezeti tagok 12-18 százaléka jár rendszeresen templomba.

Sokan panaszkodtak az egyházközség anyagi gondjaira. Vannak olyan gyülekezeti tagok akik évekre visszamenőleg elmaradtak az egyházfenntartói járulékok befizetésével, így akadnak az állami illetve a központi járulékok befizetése is. Vannak egyházközségek, ahol viszont a jó gazdálkodás eredményeként templom és torony külső-belső javítását eszközölték, parókiát javítottak. A sok negatívum mellett ezek viszont pozitív eredmények.

A beszámolókat baráti hangulatú beszélgetés követte: ismerkedés, véleménycsere, majd a házigazdák szeretetvendégséggel kedveskedtek a megjelenteknek. Búcsúzóul, emlék gyanánt *Gyurkovics Éva* IX. osztályos tanuló tusrajzának egy-egy példányát vehették át a találkozó résztvevői.

Tóth Zsigmond

KÁRPÁTMEDENCEI

Harangszó

A Harangszó augusztusi első számából
(2009/15.)

A Leicsméri Református Egyházközség hármas ünnepéről – a felújított templom felszentelése, az új nagyharang szolgálatba állítása és *Kánya Zsolt Attila* lelkipásztor gyülekezeti beiktatása – tudósít a Harangszó címdala.

A lap vezércikkét Angyalirigylés címmel *Vörös Éva* jegyzi. Ötödik részéhez érkezett a Harangszó Kálvin-sorozata, melyben *Dr. Csohány János* neves egyháztörténész a re-

formátor munkásságát összegzi. *Tóth Erzsébet* presbiter és *Ciavoi Létai Andrea* Gondolatok egy édesapáról címen Lugosi Mihály élesdi lelkipásztor emléke előtt tisztelgnek, halálának egyéves évfordulóján.

A Harangszó több írása is az átvilágítási folyamattal foglalkozik. Köztük *Forró László* előadó-tanácsos Múlt és jelen című írásában leszögezi: „a kérdés rendezése nem a múlt okafogyott bolygatása, hanem következményeit tekintve a jövő pillére.”

Jakabffy László Áldás, népesség Biharban című írása az egyházban zajló demográfiai folyamatokat elemzi.

A Presbiter-oldal az augusztus végén Aradon és Battonyán tartandó egyházkerületi presbiteri konferencia részletes programját közli. A legfőbb presbiteri jellemvonás a hit és az engedelmesség – állapítja meg ugyanezen oldalon közölt írásában *Dr. Bónis Béla* és *Vass Zoltán*.

A lapszám négyoldalas választási mellékletet tartalmaz, mely közli a Királyhágómelléki Református Egyházkerület választási szabályzatát, valamint az egyházközségi tisztújítások és az időközi püspökválasztás ütemtervét.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület kéthetente megjelenő gyülekezeti lapja megvásárolható és megrendelhető a lelkészi hivatalokban. A lap internetes oldala a <http://harangszo.blogspot.com> címen olvasható.

Szatmár

Szatmári egyházmegye

Az Úr 2009. éve negyedik havának 25. napján a szamosgyevedi református templomban került sor a Szatmári Egyházmegye Presbiteri Szövetségének konferenciájára. *Bogya Kiss Ferenc* lelkipásztor, házigazda minőségében üdvözölte a megjelenteket.

Sipos Miklós esperes, az Ez 22,30 alapján hirdetett ígét. Kihangsúlyozta, hogy a presbitereknek nem csak tanácsokkal, de tettekkel is segíteniük kell megoldani a felmerülő problémákat. Ebben sokat segít a közös imádkozás. Tele van az életünk babonassággal, az Úr napját nem szenteljük meg imádsággal, sőt bűneinket káromlással tetőzzük, nem ismerjük fel a bűnt, csak életformának tekintjük tetteinket. Istennél van a bocsánat. Imádkozunk nem csak vasárnap, de hétköznapokon is és mindig, amikor szükségét érezzük.

Tatár Miklós egyházmegyei presbiteri szövetségi elnök köszönetet mondott a megjelenteknek, hogy időt szakítottak a konferencián való részvételre. A számbavétel után *Hajdu Sándor* jegyző ismertette a szövetség tavalyi pénzügyi mérlegét. Ezt követően *Tatár Miklós* a tavalyi év tevékenységét ismertető beszámolójában szólt a különböző konferenciákról, amelyeken részt vettek, kül- és belföldön egyaránt. Ismertette az ott hallottakat és az abból levonható tanulságokat.

Kálvin élete, szolgálata című előadásában *Bogya Kiss Ferenc* lelkipásztor végigkísérte az 500 éve született reformátor életútját. A történelem során Svájc volt az első állam, amely szakított a katolikus vallással, és a pápával. Genfben sok magyar diák tanult, akik hazavitték a reformáció eszméit. Előadás közben megszólaltak a templom harangjai egy elhunyt egyháztag emlékére, de a jelenlevőkre úgy hatott, mintha a harang bűgása azt hirdette volna, hogy nem volt hiábavaló *Kálvin János* küzdelme és szenvedése, s Európa e csücskében, egy kis csoport Szatmár megye több református egyházának képviselőjében az ő tanait követve 500 év távlatából emlékeznek rá.

Dr. Rédei Levente az önpusztító emberre ható különböző ártalmakról beszélt. A drogfüggőségben szenvedő emberek az önpusztítás mellett saját családjukat is tönkreteszik. Ugyanez mondható el az alkohol és a dohányzás ártalmaival kapcsolatban is, amelyek nagyon sok betegség kialakulásának okozói. Függőséget okoznak, és ezért nagyon nehéz leszokni róluk. A túlzott kávéfogyasztás élénkítő hatása mellett rövidíti az alvásra fordított időt, mely idegkimerültséghez, és a hajszálerek szűküléséhez vezet. A mai ember reggel hamarabb nyúl a kávéhoz, mint a Bibliához – szögezte le az előadó, aki értekezésében a depresszió tüneteire, a halláskárosodást előidéző hatásokra, valamint a tudatos étkezési szokásokra is kitért. Nem csak gyógyszerrel lehet gyógyítani, de a hit erejével is, a kettő nem zárja ki egymást – mutatott rá *Dr. Rédei Levente*.

A nőszövetség szolgálata címmel *Bogya Kiss Mária* lelkész, egyházkerületünk Nőszövetségének elnöke tartott előadást, melyet filmvetítés egészített ki a Nőszövetség Szatmárhegyen tartott egyházkerületi szintű konferenciájáról. Végigkísérhettük az egész konferenciát: a népviseletbe öltözött hölgyek templomi bevonulását, a nőszövetségek zászlainak bemutatását. Láthattuk, milyen óriási munka előzte meg az előkészületet. Az előadó példaként állította a presbiterek elé a Nőszövetség munkáját, mondván: míg a presbiterek választott tisztségviselők, addig a nők önkéntesen végzik a szolgálatukat. Olyanok ők, mintha a gyülekezetek édesanyái lennének.

Tatár Miklós elnök megköszönte az előadásokat, külön kiemelve a nők munkáját. Mint mondta: érdemes tanuljunk asszonyainktól, akik nemcsak lelkesedésben, de szervezőkészségben is felülmúlnak bennünket.

Sipos Miklós esperes felhívta a jelenlevők figyelmét, hogy közeleg a presbiterválasztás. Fontos, hogy az arra rátermett embereket válasszuk, mert a presbiteri funkció nemcsak titulus, de kötelesség is a gyülekezet szolgálatában. *Nagy Mihály* kültelki presbiter javasolta, hogy a tagdíjak begyűjtését minden gyülekezetben egy adott és megbízott személy végezze.

A résztvevők fáradtan bár, de lélekben gazdagon térhettek haza a Szatmári Egyházmegye presbiteri szövetségének konferenciájáról.

Medve A. Sándor

PRESBITERI HÍRADÓ

Hídalmás

Zilahi egyházmegye

A Zilahi Egyházmegye Presbiteri Szövetsége festői környezetben fekvő Hídalmáson tartotta tavaszi konferenciáját május 16-án. A szervezői, házigazdai teendőket a Zilah-belvárosi presbitérium vállalta. A kicsiny hídalmási református gyülekezet apadóban van, de a megmaradt lelkes tagok bátran néznek szembe a jövővel. A Zilahi Egyházmegye felvállalta sorsuk egyengetését, korszerű ifjúsági központot alakítva ki a parókián.

A mintegy 80 küldött részvételével zajló konferencián nyitó áhítattal *Püsk Sándor Csaba*, a Zilah-belvárosi gyülekezet lelkipásztora szolgált. Ezt követően *Vincze János*, a Zilahi Egyházmegye Presbiteri Szövetségének elnöke köszöntötte a jelenlévő küldötteket és a meghívott vendégeket. *Bogdán Zsolt*, a Zilahi Egyházmegye esperese a presbiteri képzések és bibliaórák fontosságára hívta fel a jelenlévők figyelmét, melyek hozzájárulnak a presbiteri öntudat elmélyítéséhez. Szó esett az Európai Parlamenti választások, az összefogás jelentőségéről, a magyar érdekek közös képviseléséről.

A konferencia első előadását *dr. Zabán Bálint* Nagyvárad-velencei segédlelkész tartotta: Kálvin és a presbiteri hivatás címmel. Előadása elején szó esett a presbiteri hivatal 6- és újszövetségi magalapozottságáról, valamint Kálvin János által visszaállított presbitériumok szerepéről és jelentőségéről.

Ezt követően Értéket közvetít; Sajtó az örökkévalóság jegyében címmel *Fábián Tibor*, a Harangszó felelős szerkesztője az egyházi sajtóról tartott előadást. Értekezése elején szétosztotta a lap néhány utóbbi számát, mintegy mondandója gyakorlati alátámasztásaként.

A keresztyén lapok a fogyasztói társadalomban hírgyárrakként műkö-

dó, a manipulációra és eladásra épülő média mellett üdítő kivételt, a békesség kicsiny szigetét jelentik – mondta az előadó. Szó esett a világi sajtóban használt manipulációs trükkökről, amelynek célja a figyelemfelkeltés, sőt a médiafüggőség. A média káros hatásai ellenében tudatosan választjuk ki, mi az ami jó, nevel, informál, jótékonyan szórakoztat és mi az, ami már káros – tanácsolta *Fábián Tibor*.

A világi sajtó aktualitásból él, míg az egyházi az örökkévalóság jegyében. A világi sajtó e világi hatalom, míg az egyházi sajtó Krisztus missziói parancsának tollával szolgáló tanítvány. Ellenben mindkettő informál, és annak a közegnek az életét tükrözi vissza, amely olvasótáborát alkotja – hangzott el az előadásban. Szó esett arról is, hogy bár a Harangszó két éve megújult arculattal és sokrétű, bő tartalommal jelenik meg, mégis akadnak egyházközségek, ahol kevés előfizetője van a lapnak. Év elején létrejött a lap internetes oldala is, melyet ezalatt bő 15 ezren olvastak a világ minden részéből.

Az előadások után *László Kálmán*, Egyházkerületünk Presbiteri Szövetségének elnöke kitért az előttünk álló presbiteri választásokra, azok jelentőségére és lebonyolítására.

A konferenciát követően, a lelki táplálék után, a test táplálására is sor került a hídalmási Református Ifjúsági Központban, ahol szorgos kezek által elkészített bográcsgulyás került az asztalra. A felújított központban még érződött a friss festés szaga, látszott, hogy az elmúlt napokban megfeszített munka folyt, hogy méltó körülmények közt fogadhasák a konferencia résztvevőit.

Tóth Zsigmond

Kárpátalja

Tivadarfalva

2009-ben a Kálvin-évből kiindulva a Beregi Egyházmegye missziói bizottsága konferencia-sorozatot indított presbiterek és gondnokok számára, melynek témája: Miért jó reformátusnak lenni?

A vendégeket *Radvánszky Ferenc* helyi lelkipásztor köszöntötte. Az identitáskrisz is problematikája az egyházfegyelem kérdésében mutatkozik meg, mondta. Az egyházfegyelmet a Krisztus-test immunrendszerének nevezte: Amikor Pál apostol használja a Krisztus-test képét, akkor nyilván azt is tudja, hogy egy testben nagyon sok betegség van. Hisz minden testben vannak kórokozók, benne van a betegség lehetősége. Egyáltalán nem szépítgeti az egyház valóságát sem. Mint minden test, akkor marad életben, ha van immunrendszere, mellyel ellenáll a betegségeknek. Ha nem védekezik kellőképpen a különböző kórokozók szemben, akkor azzal a Krisztus test pusztulását okozhatja.

Nyitóáhítatában *Zsukovszky Miklós*, a Beregi Egyházmegye esperese Anániás és Szafíra történetét olvasta az Apostolok Cselekedeteiből, majd néhány gondolatot fűzött hozzá.

Az egyházfegyelem elmélete címmel *Kovács Attila* palágykomoróci lelkész tartott előadást a konferencia résztvevőinek. Minden közösség követeli magának azt a jogot, hogy valamilyen követelményrendszernek aláesse azokat, akik

az adott csoporthoz akarnak tartozni, mondta. Vajon elfogadhatjuk-e, hogy csak az egyház tőrje el a szabályszegést? Az egyházfegyelmézést Isten azért adta, hogy a bűnösöket visszahozza a közösségbe. Lehetősége, kiváltsága és felelőssége az egyháznak a fegyelmézés gyakorlása...

A presbiterek számbavétele után *Gyurkó Miklós*, a Beregi Egyházmegye presbiteri szövetségének elnöke ismertette a szervezet rövid távú céljait, melyben fontos szerepet játszik majd a gyülekezetek presbitériumaival kialakított kapcsolat.

Páll László beregkai lelkész Az egyházfegyelem gyakorlata című előadásában a keresztyén egyházban gyakorolt egyházfegyelmézést ismertette. Részletesen foglalkozott a magyar református egyházfegyelmével.

Ma olyan Istenben hiszünk, aki szeret, megfedkezve a haragvó, bosszúálló Istenről. Szentségére újra fel kell hívni a figyelmet, fogalmazott. Úgy kellene élnünk, hogy minden az Ő dicsőségét szolgálja. Ha valami nem szolgálja ezt, bűn az. A fegyelmézés munkáját pedig a bűnbánattartás után lehet elkezdni.

Az előadásokat fórumbeszélgetés követte, ahol a presbiterek feltehették a gyakorlatra vonatkozó kérdéseiket.

Az alkalom szorgos kaszonyi asszonyok által elkészített szeretetvendégséggel ért véget.

s.k.

Meghívó

a Magyar Református Presbiteri Szövetség 11. Országos Konferenciájára

A konferencia témája: „Kálvin a mai gyülekezetek mindennapjaiban”

A konferencia alapigéje: „Azokra törekedjünk, amelyek a békességet és egymás építését szolgálják” (Róm. 14,19)

A konferencia helyszíne, időpontja: Tahi, Református Konferenciaközpont, 2009. szeptember 3-5.

A konferencia programja:

2009. szeptember 3. (csütörtök)

- 14:00 – 15:00 Érkezés, regisztráció, elhelyezkedés a szálláson
 15:00 – 15:30 Megnyitó áhítat: *Farkas Antal Nagyvárad-Velencei lelkipásztor*
 15:30 – 15:50 A konferencia megnyitása, köszöntések: *dr. h.c. Szabó Dániel, elnök*
 15:50 – 16:30 **Kálvin élete és tanítása:** *dr. Zabán Bálint Nagyvárad-Velencei lelkipásztor*
 16:30 – 16:40 Szünet
 16:40 – 17:20 **Kálvin időszerűsége:** *dr. Békefy Lajos, a PRESBITER felelős szerkesztője*
 17:20 – 18:00 A témák megbeszélése, kérdések
 18:00 – 19:00 Vacsoraszünet
 19:00 – 19:50 Esti evangélizáció (Jn. 4,4: „Ha ismernéd az Isten ajándékát”): *Szénási László tahitófalu lelkipásztor*
 19:50 – 20:10 Közös éneklés
 20:10 – Fakultatív videoprogram

2009. szeptember 4. (péntek)

- 08:00 – 08:30 Imaközösség: *Mikó László missziói titkár*
 08:30 – 09:15 Reggeli
 09:30 – 10:00 Reggeli áhítat (Jn. 4,14: „Aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki... az örök életre buzgó forrássá lesz benne.”)
Trencsényi László Bp.-Pestújhely-Újpalotai lelkipásztor
 10:00 – 10:45 **Hogy jutottunk ide és hogyan tovább?** *Fodor István, a köztársasági elnök által felkért Bölcsék Tanácsának tagja*
 10:45 – 11:15 **Gazdálkodás a gyülekezetekben és a háztartásokban:** *dr. Ritoók Pál tiszteletbeli elnök*
 11:15 – 11:35 Szünet
 11:35 – 13:00 Kerekasztal beszélgetés a válságról, a gyülekezetek gazdálkodásáról (Résztevők: *Fónagy Miklós tb. esperes, dr. Ritoók Pál tb. elnök, Veres Sándor dunamelléki főjegyző, a beszélgetést vezeti: dr. Szilágyi Sándor főtitkár*)
 (Közben szünet)
 13:00 – 15:30 Ebédszünet, pihenő
 15:30 – 16:00 **A presbiterképzés haszna gyülekezeteinkben:** *Fónagy Miklós, az északpesti egyházmegye tb. esperese*
 16:00 – 16:40 **Kálvin, népegyház, hitvalló egyház:** *dr. Tőkéczi László, a Dunamelléki Egyházkerület főgondnoka*
 16:40 – 17:00 Szünet
 17:00 – 17:40 **Kálvin és a diakónia:** *Derencsényi Zsuzsa, a Schweitzer Albert Szeretetotthon Alapítvány elnöke*
 17:40 – 18:00 A témák megbeszélése, kérdések
 18:00 – 19:00 Vacsoraszünet
 19:00 – 19:50 Esti evangélizáció (Jn. 4,26: „Én vagyok az, aki veled beszélek!”)
Trencsényi László, Bp.-Pestújhely-Újpalotai lelkipásztor
 19:50 – 20:30 Az elnökség közös beszámolója a Szövetség életéről
 20:30 – 21:30 Közös éneklés, fakultatív videoprogram

2009. szeptember 5. (szombat)

- 8:00 – 8:30 Imaközösség: *Mikó László missziói titkár*
 8:30 – 9:15 Reggeli
 9:30 – 9:45 A konferencia állásfoglalásának ismertetése és elfogadása: *dr. Ritoók Pál tb. elnök*
 9:45 – 10:00 Elnöki zárszó: *dr. h.c. Szabó Dániel*
 10:00 – 10:30 Szünet
 10:30 – 12:00 Záró istentisztelet úrvacsora osztással
Igét hirdet Steinbach József, a Dunántúli Egyházkerület püspöke
Ágendázik Szénási László tahitófalu lelkipásztor
 12:00 – Ebéd, hazautazás

SZERETETTEL HÍVJUK ÉS VÁRJUK KONFERENCIÁNKRA PRESBITER TESTVÉREINKET ÉS VALAMENNYI ÉRDEKLŐDŐT!

A konferencia részvételi díja a teljes időre **9000 Ft.** Jelentkezni lehet 4500 Ft előleg befizetésével.

Bankszámlaszámunk: **11705008-20416641** Jelentkezési lehetőségek a Szövetség bármely elérhetőségén: telefonon ill. faxon:

06 (1) 476-32-11 vagy **(20) 250-14-28**, e-mailben: szovetseg@presbiter.hu vagy személyesen: **1092 Bp., Ráday utca 28.**

Jelentkezési határidő: **2009. augusztus 28-án 12 óráig.** Megközelítés: a 3-as metró **Újpest-Városkapu** megállójától

VOLÁN-busz indul minden óra 35 perckor. A buszról a Tahi-Főkert megállónál kell leszállni (a busz menetideje 58 perc).

Gépkocsival a tahitófalu révtől kb. 2 kilométerre, a Tahi-Főkert buszmegállónál kell balra kanyarodni.

Kérjük a résztvevőket, hogy **ágyneműhuzatot** szíveskedjenek magukkal hozni, de a helyszínen is igényelhető 500 Ft díj ellenében.